

1931. január 10.

aktív anyagok
és atom
retek tehát vagyok
zelem Amerikában
elem forradalma
nök szeretnek
l: Pokol járó Tar L.
fét pillangó
ak okáért, humoros

ára
óceánon
és leány
feladat
pillanat

szinjáték
k Ambrosine
s kova
mulva
olgári koszt
mberi bestia
tkányfogó félkötet
nz
ág
A Szilvasoron
probabábu
az ametiszt gyűrű
ergeret ur Párisban
Witmann
néző férje
az uton

Kelet könyvosztály
vételre vagy az össze
e mellett szállítunk

rdetése

ESITÉS
munkáknak montir
x aranyozását és jav
állandó kiállítás. Sor
Iuliu Maniu.

vétere cica 1500 lit
sz literig őrítartalom
rdókat. Citron Fülő

elsőrendű ellátá
n-leányotthon. Mind
és, német, francia tá
hallgatónéknak küla
Maniu 9.

ésterem! Rendkiv
velmes kiszolgálás.
saját készítménye
Cluj, Cales Rega

4 köbméterűrtartalm
szkából, jó állapotba
dó. Cim a kiadóban.

járattal szép ucca
zott szoba fürdőszoba
adó. Str. Gen. Berthe

köser házikoszt kap
ordásra is. Brassai

mény. Alólírott kirá
zbenjövetele mellett
és és járuléka miat
gü valódi keleti sz
zve. Az árverés 1931
köz megartva delúta
közjegyző irodájába
Maria 8. szám alatt
verési vevő a vétel
2 százalék illetéket
lő szőnyegek kikiá
l lesznek adva. Cluj
Dr. Joan Pordea ki

ak le süteményeink
minőség garantálva
Reg. Ferd. 35. és Str

és világos szobák
Moskovits üvegüzle

apható jutányos ár

lesón adok. Str. Ber
) 25.

not végzett egyetem
nyelvoktatást vagy
alást jutányos áron
tr. Baritiu 16., eme

KIV. EVF. * SZAM 8
KOLozsvAR, 1931
január 11 Vasárnap
5691 EV - Tebeth 22

As Uj Kelet az egyetemes erdélyi
és bányási zsidóság politikai
napilapja
Cikkeink utánnymoas
forrás megjelölésével
meg
Késiratokat nem küldünk
megörzésükre nem vállalkozunk

Taxa postala
platite in numerar
No. 224716-929

Ara 5 lej

UJ KELET

BUDAPEST

BEIDŐ POSTAI KÖZVÉDELÉS

Szerkesztőség és kiadóhivatal:
Str. Baron L. Pop (v. Brassai
ucca) 10 szám. Telefon 9-77

ELŐFIZETESI ÁRAK:
Félévre 600 lej
Negyedévre 320 lej
Egy hónapra 110 lej

KÜLFÖLDI
ELŐFIZETESI ÁRAK:
Egy óra 1 dollár (vagy ennek
megfelelő pénznem)
Egy évre 10 dollár
Hirdetések tarifa szerint
vételnek fel

Mi jön azután?

Idestova harmadik éve annak, hogy a nemzeti parasztpárt hatalmon van. Normális körülmények között egyetlen ellenzéki párt sem bírná ki ezt az állapotot anélkül, hogy a legélesebb „kor-mánybuktató kampányt” ne vezetné a hatalmonlévők ellen. Normális körülmények között egymást követnék a népgyűlések, amelyekben az ellenzék harcos szónokai a kormány vállára haritanak át a mai súlyos helyzet felelősségét és maguknak követelnék a hatalmat, hogy rendbehozzák végül az állam csehül-álló ügyeit.

Mindebből azonban semmi sem történik, éppen azért, mert nem élünk normális körülmények között. Felfedeznek egy szervezetet, amely annak rendje és módja szerint magához akarta ragadni az államhatalmat — és senkinek sem a kormányt felelőssé azért, mert nem örökös ellegé lelkiismeretesen az állambiztonság fölött. Bukarestben nap nap után elkoboznak egy ellenzéki lapot, de mintha a megsértett sajtószabadság követelése s az erőszak elleni tiltakozás is elmúltak volna. Másfél esztendője annak, hogy a nemzeti parasztpárti kormány tárgyalásokat kezdett a mezőgazdasági hitelintézet felállításához szükséges kölcsön lekötése érdekében, de senkinek sem jut eszébe a jelenlegi kormányt okolni azért, hogy ezek a tárgyalások a mai napig sem vezettek semmilyen pozitív eredményre. Az ellenzéki pártok megelégszenek azzal, hogy időnként apró kellemetlenségeket okoznak a kormánynak és ellenzékét hajlamukkal a hatalom urainak erőteljes kritizálásában élik ki, de odáig már nem merészkednek el, hogy jobb kormányzást és a mai nehézségek orvoslását ígérjék a közvéleménynek.

Az elmúlt esztendőben ugyanis gyökeresen megváltozott a gazdasági és politikai élet egész struktúrája. A politikai életet új alapokra helyezte Károly király hazatérése, a gazdasági életben pedig axiómává vált, hogy Románia passzív szereplője csupán a világgazdaság frontján lefolyó irtózatoss küzdelemnek és nem kormányváltóztól, hangzatos programoktól, hanem egyedül és kizárólag a világgazdaság helyzetének javulásától várhatjuk viszonyaink jobbrafordulását. Hogyan vehetnék példálul a kormány szemére a liberálisok a másfél év óta húzódozó mezőgazdasági kölcsöntárgyalásokat, amikor ők maguk ugyanannyi ideig fáradoztak a stabilizációs kölcsön lekötéséért? És milyen címen kapaszkodhatnának bele a liberálisok az 1930. évi költségvetés három-négy milliárd lejes deficitjébe, amikor ők tizennyolc-milliárdos hiányt hagytak hátra az államkasszában?

Egyedül Averescu marsall az, aki még mindig hisz pártkormányának mindenhatóságában és ezen a címen ígéreteket is tesz az országnak. Am a székszisnek és a bizonytalanságnak ebben a hangulatában a marsall manifestuma visszhang nélkül marad a közvéleményben. Kormánybuktató kampányra azonban még a marsall sem tudja elhatározni magát, talán nem utolsó sorban azért, mert maga a nemzeti parasztpárt sem ragaszkodik túlságosan a hatalomhoz. A nemzeti parasztpárt a gazdasági viszonyok normalizálását és a parasztság életstandardjának emelését ígérte az ellenzéknek. Ebből a programból vajmi keveset valósított meg a párt több mint kéteses kormányzása alatt. Elsősorban azért, mert Maniu uralomra jövetelére egybeesett a világgazdaság helyzete napról-napra fokozódó rosszabbodásával. A stabilizációs kölcsön nagyrésze elment a régi tartozások kifizetésére, a régi

A tizenkettedik órában leplezték le a vasgárda összeesküvését

Megtalálták azt a jegyzőkönyvet, amely megbízást adott a Socor elleni merényletre

Mihalache belügyminiszter személyesen győződött meg arról, hogy a leplezésekről szóló hírek nem tulzottak. Letartóztattak egy postatisztviselő vasgárdistát, aki elsikkasztotta a belügyminiszter siffrirozott táviratát

Zelea Codreanu sajtópert indított az „Adeverul” ellen

Bucuresti-Bukarest, január 10. (Az Uj Kelet tudósítójától.) Mihalache belügyminiszter és Calinescu belügyi alminiszter tegnap ismételtén áttanulmányozták a jobboldali terrorszervezeteiktől elkobzott iratokat és megállapították, hogy a sziguranca jelentései távolról sem tuloztak akkor, amidőn a vasgárdát az állam-biztonság ellen törő összeesküvés szervezetenként állították be. Megállapították nyert többek között, hogy a vasgárdisták ténylegesen merényletet készítettek elkövetni különböző politikai személyiségek ellen. Erre vonatkozólag a sziguranca közegek megtalálták azon gyűlések jegyzőkönyveit, amelyekben az illető politikai személyiségek lábalól való eltételének ügyét megvitatták és elhatározták.

A sziguranca közegei a vasgárda helyiségeiben és a szervezet vezetőinek lakásain tartott házkutatások alkalmával megtalálták a szervezet tagjainak pontos névsorát, úgy, hogy ebben a pillanatban a nyomozóközegek ismerik a vasgárda teljes taglétszámát, sőt megállapították nyert az is, hogy milyen mennyiségű lőszerrel és robbanó anyaggal rendelkezett a szervezet. Mint ismeretes, a vasgárda légiója zászlóaljakra, századokra és szakaszokra volt felosztva, a szakaszok pedig a különböző vasgárdista „fészekből” tevődtek össze. Kiderült, hogy Constantin Dumitrescu az „Adeverul” főszerkesztőjének merényletét egyik ilyen vasgárdista fészek parancsnoka volt.

A Socor elleni merénylet jegyzőkönyvét is megtalálták
Megtalálták a Dumitrescu-féle fészek ama gyűlésének jegyzőkönyvét, amelyet Socor meggyilkolását elhatározták. Ez a jegyzőkönyv és Zelea Codreanu hírhedt körrendelete, amelyet az Uj Kelet is közölt, — képezik eddig a vasgárdát legsúlyosabban kompromittáló dokumentumokat, amelyek eddig nyilvánosságra kerültek. A bukaresti

lapok értesülései szerint azonban a sziguranca egész sereg ilyen természetű okmány birtokába jutott, amelyek teljes mértékben meggyőzték Mihalache belügyminisztert és a kormány tagjait arról, hogy a vasgárda készülődései igen komoly jelleggel bírtak s hogy a leplezés a tizenkettedik órában történt.

Különösen kellemetlenül érintette a kormányt az a megállapítás, hogy Zelea Codreanu nemcsak diákok és középiskolai tanulók köréből verbuválta híveit. Több lelkes és főleg igen sok köztisztviselő állott a vasgárda szolgálatában. Emlékeztet, hogy az elmúlt év nyarán néhány vasgárdista Danila Constantinnal az élén gránátos támadást intézett egy dornavatrai zsidó kereskedő háza ellen. A merényletet annakidején le is tartóztatták, bíróság elé azonban azóta sem került ez az ügy, a tetteseket pedig szabadlábra helyezték. Most azután sikerült ennek az eltussolásnak a kulcsát is megtalálni. A nyomozást vezető dornavatrai rendőrtiszt ugyanis azonos volt azzal a Robert nevű rendőrközzel, aki ugyancsak aktív munkát fejtett ki a vasgárdában.

Eltűnt egy fontos siffrirozott távirat

Hogy milyen mélyen beágyazta magát a közigazgatási apparátusba a vasgárda arra mélyen jellemző a jasi sziguranca felfedezése. A sziguranca központi vezérigazgatósága siffrirozott táviratot küldött a napokban a vasgárda elleni nyomozással kapcsolatban a jasi sziguranca. Ez a távirat nem jutott el rendeltetési helyére, egyszerűen azért, mert a táviratot felvevő távirászt a vasgárda tagja volt. A vasgárdista távirászt azonnal őrizetbe vették.

A sziguranca egyébként ma délelőtt befejezte az előzetes nyomozást a vasgárda ügyében és az ügy aktáit áttette az ügyészségre. A vizsgálatot mátol

kezdve Codin Stefanescu ilfovi főügyész fogja személyesen irányítani. Ugyancsak átkísérték az ügyészségre az előzetes letartóztatásban levő vasgárdistákat, akiknek további fogvatartásuk fölött az igazságszolgáltatási hatóságok fognak dönteni. Ezzel párhuzamosan a sziguranca közegei folytatják az ország különböző részeiben a nyomozást a vasgárdafészek kikutatására. A Cetatea Albamegyei Paluti községben egy Radic nevű paraszt lakásában rajtaütöttek 24 földművesen, akik éppen a vasgárdafészek rendes heti gyűlését tartották meg. A vasgárdista parasztek között az Adeverul szerint több rovtomultu egyén is szerepelt. Ebből a fészekből rekrutálódtak azok a parasztek is, akik merényletet követtek el Titau falusi tanító ellen, aki állítólag meggyőződéses politikai ellenfele volt a vasgárdának. A parasztekot letartóztatták.

Zelea Codreanu sajtópert indított az Adeverul ellen

Ugyancsak házkutatást tartott a sziguranca Alexandru Matei ottani kereskedő lakásán, ahol különböző kompromittáló iratokat foglaltak le.

Az „Adeverul” feltűnően tartja, hogy sem Kolozsváron, sem pedig Kisenevben nem sikerült a rendőrségnek a vasgárda szervezetek nyomára bukkania, holott kézenfekvő lett volna, hogy a vasgárda az egyetemi városokban legyen a leginkább megszervezve. Ezzel szemben olyan helyiségekben működtek a vasgárda fészkei, amelyekben semmiféle kilengés nem fordult elő a multban. A lap valószínűnek tartja, hogy Zelea Codreanu azért helyezte el ilyen kisebb városokba szervezeteit, hogy ezek zavar talanul dolgozhassanak, ami nagyobb és exponáltabb városokban nem lett volna lehetséges.

A bukaresti lapok egyébként azt a hírt közlik, hogy Zelea Codreanu rágal-mazás miatt sajtópert indított az „Adeverul” ellen.

hiányok eltüntetésére. A beruházásokra szánt hárommilliárdból kénytelen volt a kormány az elmúlt év decemberében csaknem másfélmilliárd lejt felhasználni, hogy a tisztviselőket kifizethesse s hogy a Banca Nationalának visszatérítthesse a kétmilliárdos előlegből kifizetetlenül maradt összegeket. Ujabb kölcsönre van azonban szükség, részint a mezőgazdasági tartozások rendezése s a mezőgazdasági termelés reorganizálása, részint pedig olyan beruházások céljaira, amelyek munkaalkalmat adó közmunkákkal vannak kapcsolatban.

Ha ezt a kölcsönt nem sikerül a Mironescu-kormánynak megszerezni, akkor márciusban-áprilisban át fogja adni helyét anélkül, hogy erre felsőbb körök, vagy az ellenzék támogatásai kényszerítenék. Az uralkodó programjához híven minden bizonnyal meg fogja kísérelni koncentrációs kormány létrehozatalát, még pedig lehetőleg Titulescu elnöklete alatt. Fölöttébb kétséges azonban, hogy

ez a kísérlet sikerrel fog végződni. Igaz, hogy Bratianu Vintila halálával a belpolitikai élet eddigi feszültségében jelentékeny enyhülés következett be. Ez azonban még nem jelenti azt, hogy sikerülni fog elhárítani mindazokat a személyi és egyéb természetű nehézségeket, a pártegoizmus különböző szempontjait, amelyek a koncentrációnak a multban utját állták. Ezenfelül pedig a koncentrációs kormány összetételénél figyelembe kell venni azt is, hogy ennek a kabinetnek a jelenlegi parlamenttel kell majd együttműködnie, mert az uralkodó egyelőre nem gondol arra, hogy a törvényhozó testületeket szelnek eressze. Ha Titulescu kísérlete nem sikerül, ugy két lehetőség között választhat az uralkodó: Maniut visszahívni a hatalomra, vagy pedig az ugynevezett személyiségekre bízni a kormányzás felelősségét. A lehetőségek széles skálája azonban ezzel még nincs kimerítve. Megtörténhetik ugyanis, hogy a Mironescu-kormány

nak mégis sikerül valamelyes uton-módon külföldi kölcsönt szerezni és ebben az esetben a kormány természetesen magának fogja vindikálni a kölcsön felhasználásának jogát is. De akár a Mironescu-kormány marad, akár pedig valamilyen változás fog bekövetkezni az ország politikai életében, nyitva marad az a kérdés: mi következik azután? Lehet-e összeállítani olyan kormányalakulatot, amely képes lesz eredményesen felvenni a harcot a gazdasági élet irtózatoss nehézségeivel? Mert a bársony székek gazdát cserélhetnek, kormányzasi programok megváltozhatnak, de mindenképp maradjon a világgazdaság válságának szomorú realitása, amelynek szorítása alól Románia sem vonhatja ki magát. A politika élet teljes mértékben alá van rendelve a gazdasági helyzet imperativuszainak és igazi változás a politikában is csak akkor fog bekövetkezni, ha előzőleg megváltoznak a gazdasági élet adottságai is.

5461 beteget volt az elmúlt évben a kolozsvári zsidó kórháznak

Az elengedett műtéti és gyógykezelési díjon kívül, mintegy egymillió lej értékű gyógyszer, kötszert és ellátást nyújtott a kórház. 1800 nemzsidó beteget részesítettek kezelésben

Cluj-Kolozsvár, január 10. A Kolozsvári Zsidó Kórházegyesület vezetősége most tette közzé múlt évi beszámolóját. A számok mögött hatalmas, idegterhelő munka rejlik, melyet a Kórházegyesület vezetősége és a kórház illusztris orvosi testülete a betegek érdekében önzetlenül kifejtett. A számok azt is mutatják, hogy a kórház rég érzett hiányt pótol egész Erdély részére, mert a betegek túlnyomó része nem kolozsvári. Beigazolja ez a statisztika, hogy a kórház vezetősége hű maradt azon ígéretéhez, melyet a megnyitáskor tett, hogy a betegeknek nem ismer felekezeti és faji különbséget. Es végül a számok mutatják azt a rendkívül nagy anyagi segítséget, mely a szegény betegeknek érzelhetetlen készpénzben és gyógyszerekben jutott, nem is szólva arról a még sokkal nagyobb összegekről, amelyet az ingyen kezelek, műtétek jelentenek és figyelmen kívül hagyva, hogy a fizető betegek 95 százaléka is oly minimális napi ápolási díjat fizet, mely az önköltségnek csak jelentéktelen részét teszi ki.

Csak e számok kellő felértékelése után tudjuk teljes egészében méltányolni a Kórházegyesület vezetőségének nagy teljesítményeit, amelyek mellett csak csodálattal tölthet el bennünket az a körülmény, hogy a Kórházegyesület vissza nem riadva az intézmény eddigi igen nagy anyagi küzdelmeitől, most egy újabb kórházi rész építéséhez fogott mely további 50 ágyat jelent és a legmodernebb kórházi helyiségeket.

Már tető alatt van, hála a hosszú ösnek, Sebestyén Lajos debreceni építész, a debreceni egyetem építőjének intenciója szerint és Strasser és Öhlbaum kolozsvári építésszek tervei alapján épített kétemeletes új épületszárny, külön sebészeti, szemészeti, belgyógyászati osztállyal és szülészeti nőgyógyászattal, költséges modern napozó terrasszal, modern laboratóriumokkal, vizsgálati termekkel és mellettük a megboldogult Sebestyén Dávid adományából egy kis csiny, de igen csinos imaház. A sokmillió mellé, amibe az építés került és a melynek egy részét a Kórházegyesület által rendezett sorsjáték szolgáltatta (amelynek példás lebonyolítása a Kórházegyesületnek becsületére válik és az annyira diszkreditált jótékony sorsjátékok renoméját egy csapásra helyreállította) még újabb milliók kellenek a befejezéshez, amelyeket az agilis vezetőségnek eddigi fáradhatatlan, becsületmunkájára való utalással szintén sikerülni fog előteremteni és így Kolozsvárt egy újabb modern gyógyintézet lesz még ez év tavaszán gazdagabb.

Az ambulatórium 1930-ban 5461 egyént kezelt. A legtöbb beteg a belgyógyászat, 1828, a szemészet 1126 és a fogászat 1005 volt. A nőgyógyászat 687, fil-orr-gége 667, bőrgyógyászat 403, gyermekgyógyászat 331, ideg 240 és ortopéd 44. A kezelések száma jóval felül van a huszszerezen. A betegek közül vidéki volt 25 százalék, a legtöbben Kolozs megyéből 443, Szamos megye 252, Maramaros 183, Naszód 106, Torda 84, Szatmár 61, Szilágy 57, Fehér 30, Hunyad 26, Maros 23, Bihar 21, stb. stb. A betegek közül, ahogy megállapítható, 1800 nemzsidó vallású volt.

A kórház fennállásának ezen első évében 530 fekvő beteget kezelt, ezek közül a sebészet 291, szemészet 87, szülészeti és nőgyógyászat 152. Összesen volt 123 sebészeti, 103 szemészeti, 45 nőgyógyászati, 9 fil-orr és 4 orthopédiai műtét. A kórház falai között 82 gyermek látta először a napvilágot. Röntgen gyógykezelés és terápia 591 eset volt.

A betegek közül csak 139 volt kolozsvári, vidéki 391 és pedig Szamos megyéből 55, Kolozs 43, Naszód 35, Torda 32, Maramaros 29, Szilágy és Fehér 16-16, Szatmár 20, Hunyad 9, Maros 8, Küllő 6, stb.

Vallás szerint zsidó 429, másvallású 101.

Összesen igénybe vett ápolási napok száma 7988 volt. Ebből teljesen díjtalan 2059 nap, melyből 1724 napot közvetlen az egyesület adományozott teljesen ingyen, míg 335 nap az egyesületnél tett alapítványok után volt díjmentes. Összesen 103 beteg nyert teljesen ingyen gyógykezelést felekezeti és faji különbség nélkül, azaz ennyien nem fizettek

semmit az ápolási díjakért, valamint a műtéteknél és szüléseknél felmerülő nagy anyag- és gyógyszerfogyasztásért.

Kézpénzre átszámítva az elengedett apidíjak, gyógyszerek és kötszerek költségei körülbelül 1 millió lejt tesznek ki, azaz nem számítva az elen-

Kreuger gyufakirály rossz üzletnek tartja az örökké égő gyufát

Dr. Ringer feltaláló kártérítési pere Kreuger ellen. A gyufakirály véleménye, a feltaláló nyilatkozata

Bécs, január 10. Amint az Uj Kelet közölte, dr. Ringer bécsi mérnök feltalálta az örökké égő gyufát. A gyufa körül most nagy harcok folynak. Ringer még másfél évvel ezelőtt találta fel az örökké égő gyufát, de akkor még nem hozta nyilvánosságra találmányát, ellenben óriási összegért felajánlotta Ivar Kreugernek, a svéd gyufakirálynak.

A gyufakirály, akinek Oroszországon kívül az összes európai államokra kiterjedő gyufamonopóliuma van, érthetően nem nagyon örült ennek a találmánynak, mert az örökké égő gyufából természetesen sokkal kevesebb mennyiség lehet eladni.

A Kreuger-vállalat hosszú szünet után végre visszautasította az ajánlatot azzal, hogy az örökké égő gyufa

dett műtéti és gyógykezelési díjakat és azt, hogy aapidíjaknál az önköltségi árak jóval magasabbak, a Kolozsvári Zsidó Kórházegyesület a jelenlegi súlyos gazdasági helyzet mellett is működésének már első évében ily nagy összeggel sietett a betegek segítségére, amellyel, hogy még újabb, nagyobb építkezésekre, beruházásokra, beszerzésekre is van alkalmja igen jelentékeny összegeket fordítani. E gyönyörű eredmény csak Erdély zsidóságának és nagyon sok másvallású embertársunknak köszönhető, akik remélhetőleg azután is szeretettel, áldozatkésszeggel fognak megemlékezni a Kolozsvári Zsidókórházról.

nem ér semmit és nem is ég örökké. A visszautasítás miatt Ringer most beperelte a gyufatrösztöt azon a címen, hogy a vállalat súlyos kárt okozott neki azzal, hogy találmánya olyan hosszú ideig hevert elintézetlenül Kreugeréknél.

A két fél között már meg is indult a nyilatkozatháború. Kreugerék nyilatkozata szerint a találmány nem ér semmit, tehát Ringernek nem is lehetnek kártérítési igényei. A feltaláló is nyilatkozik s a következőket mondja:

— A legkomolyabb szakértők írásban igazolták, hogy találmányom korszakalkotó, tehát joggal tarthatok igényt kártérítésre. Ennek alapján kártérítési pert is indítok Kreugerék ellen.

Amerikában is ébred a fasizmus

Einsteint „veszedelmes pacifista ügynöknek”

nyilvánítja az Amerikai Légiónak és megakarja akadályozni továbbá amerikai szereplését. Robert Millikan amerikai Nobel-díjas fizikus látogatására utazik Einstein Pasadenába

Lon-Angeles, január 10. Az Amerikai Légiónak ez a tulzottan sovánisza és militarista alakulat megtámadta Einsteint. Az Amerikai Légiónak egyik alapítója dr. A. D. Houghton a légiónak vezetői értekezletén indítványozta, hogy Einstein kaliforniai látogatását akadályozzák meg. Az indítványt a legveszedelmesebb érzelmelek fogadta a vezetői értekezlet, de később, amikor dr. Houghton ismételt hangszólította, hogy a nagy német matematikus tulajdonképpen csak álruhában utazó pacifista ügynök, elhatározták, hogy az Amerikai Légiónak mindent el fog követni Einstein további szereplésének megakadályozására.

Hogy dr. Houghton mennyire jelentős ember és milyen nagy kulturával rendelkezik, az ebből a két mondatból kiderül:

— Dr. Albert Einstein elmélete a relativitásról, amelyet én egyáltalában nem tartok nagyra, nem méltó arra, hogy ezen a helyen szóbahozzuk. Azonban igenis erős figyelmet érdemel az a tény, hogy ez a német ember veszedelmes pa-

cifista ügynök. Newyorkban egy felszólalása alkalmával arra buzdította a férfiakat, hogy ne legyenek hajlandók beállni a hadseregbe és ilyen módon akadályozzák meg a háborút.

Az amerikai sajtó bőven foglalkozik ezzel az ügyvel. Egyes lapok szerint Einstein sohasem mondta el azt az erősen pacifista izű mondatot, amelyet az Amerikai Légiónak vezetője idéz. Einstein különben jelenleg Newyorkból hajón a Panama-kanálison keresztül uton van Kalifornia felé. Amint partot ér, Pasadenába utazik, dr. Robert A. Millikan, a világhírű Nobel-díjas amerikai fizikus meglátogatására. Egyelőre nincs is szó arról, hogy Kaliforniában előadást tartson.

Az S. S. Belgenland nevű amerikai hajó fedélzetéről keltezett távirat szerint Einsteint nagyon kifárasztották a newyorki fogadtatásának fáradságai és most napjait nyugodt munka és pihenés között osztja meg. Amikor nincsen lakosztályában, akkor hajdonfött sétál a fedélzeten.

„A tulzott takarékoság elve ép olyan katasztrófális a gazdasági életre, mint a munkanélküliség és a háború”

Mr. Selfridge, az angol birodalom legnagyobb áruházának tulajdonosa, nem hisz a gazdasági válság radikális megoldásában

London, január 10. London és az angol birodalom legnagyobb áruházának két-ségkivül: a Selfridge áruház. Legfőbb tulajdonosa és egyben Anglia egyik legnagyobb üzletembere: Harry Gordon Selfridge, akinek szava ma az angol üzleti világban egyike a legsúlyosabbaknak. A 60 esztendő öreg ur teljesen fehérhajú, de ezenkívül sem külsején, sem mozdulatain nyoma sincs az öreg-ségnek. Minden nap bent van áruházában, dolgozik: ő a legkorábban jövő és

legkésőbb távozó „alkalmazottja” cégének. Tulajdonképpen amerikai születésű, de már negyvenöt éve Angliában él. Jelenti az abszolút üzletszeriséget, a szolidaritást, a tökéletes választékot és a legkorrektebb, legkörültekintőbb kiszolgálást.

Mr. Selfridge az áruház legfőbb emeletén levő dolgozószobájának asztalánál ült és iratokat nézett át. Természetesen: a gazdasági válság került szóba.

Ingyen

Jár az Athenaeum 1930 és 1931 ALMANACH

150+150 = 300 oldal, sok képpel, helyegben 20 lejt bekiold, vagy 200 lejt könyvet vesz és e hirdetésre hivatkozva

LEPAGE

könyvkereskedés Cluj-Kolozsvár

Az a kérdés, amely ma a világ minden országának polgárát elsősorban érdekli: Ötmillió font veszett kár naponta...

— Hihetetlen pusztítás folyt évek óta a világon és ennek most isszuk meg a levét. Ma már egészen pontosan ismerjük a számadatokat is. Tudjuk, hogy a háború egy napja ötmillió fontba került. Ötmillió font sterling veszett kárba naponta, mert azt csak nem lehet értékes munkának nevezni, amit a háború jelent. A bajok eredete idemutató az elszegényedés főforrását itt kell keresni.

— No, természetesen, azóta is akadnak és akadnak bajok, amelyek csak tetézik a legfőbb bajt: a gazdasági depressziót. Olyannyira, hogy ma már ennek a gazdasági depresszióknak függetlenül az ősi és eredendő bajtól — sok-sok más oka is van. A baj elsősorban az, hogy Amerikában és itt Angliában is, egyre növekvő számban veszít el az emberek a kenyériket. Kenyer nélkül pedig nincs gazdasági élet, nincs vásárlóképesség, nem lehet a gazdasági élet vérkeringését egészséges, izmos, folyamatosá tenni.

— A modern ember örökké azon gondolkodik, hogy vajon hol van hát a kiút? Milyen remédiummal lehetne változtatni a bajokon, hogyan lehetne megoldást találni erre az egész világot tépő, rágó, marcangoló közös bajra?

— A kérdés nehéz és a válasz csak körülhatárolt lehet. Teljes megoldás, az hiszem, nincsen. A bajok gyökeres orvoslását én — hirtelen — alig tudom elképzelni. Legfeljebb arról lehet szó, hogy korlátozni lehet a bajokat, gátakat lehet felállítani. Ezek a gátak azonban csak ideig-óráig segítenek s végleges gyógyulást aligha hoznak.

A kormányok semmit sem tesznek

— Nagy általánosságban: a kormányok alig tesznek valamit a válság elkerülésére, de ha tesznek is, vagy akár nem tesznek, ez még nem minden, nem elegendő. Ahhoz ugyanis, hogy alapos, valóban segítőkész közöket adhassanak a gazdasági élet felsegítésére, elsősorban érteni kellene a „business”-hez. Már pedig én nem hiszek abban, hogy a kormányok általában értenek az üzlethez, valóban tudják, hogy a segítségnek ezen a téren mi a módja.

— A takarékoság elvének az egész vonalon való keresztülvitele nem teljesen helyes és sokszor igazán gondolkodásra készteti az embert. Arra kell gondolni, hogy azok az emberek, akik négy ruhát viseltek egy évben, most két ruhát hordanak. Takarékoskodnak, spórolnak, mert a viszonyok erre készítik őket. Pedig az volna jó, ha régi standardjuk szerint nem kellene takarékoskodni annyira, hogy csak két ruhát hordjanak, hanem fenttarthatnák régi életmódjukat és négy ruhát csinálthatnának egy esztendőben továbbra is. Ez még egyáltalán nem jelentené azt, hogy tékozlók és költelezők. Csak annyit jelentene, hogy a gazdasági élet tágabb határokat enged meg nekik, régi életstandardjuk fenntartása előtt nincs akadály.

A rosszul értelmezett takarékoság

A rosszul értelmezett takarékoság tehát tulajdonképpen: gátlás, amelyet természetesen a viszonyok magyaráznak és hoznak létre. Nagy általánosságban kimondhatjuk a tételt: ha mindenki spórolni akar, akkor ennek a spórolásnak valaki meg kell hogy adja az árát. A takarékoság limitje mindig a gazdasági élet rendes vérkeringésének a határát is jelenti. Ha a fogyasztó hiütlenné válik az iparhoz és a kereskedelemhez, akkor az iparnak és a kereskedelemnek is le kell szállania arról a polcra, amelyre tulajdonképpen a fogyasztó, még pedig a régi fogyasztó helyezte. Az iparnak és kereskedelemnek is alkalmazkodnia kell a viszonyokhoz s a helyes közepet megtalálása mindenképpen hozzájárul a helyzet tisztázásához.

A vérv keresk

Orosz

Hátszeg, sitójától). Irni a romnetét, úgy fog megemről, amelye temeken a zsidó gene És minden megalázató üldöztetése az ifju zsi gyermekko vedniök az lai között. tragédiák között szok ménynek m mást szerez és megbánt szor egész geztetésük.

Csak nag az iskola antiszemita elé kerülne izgalomban A vassárd allitva kéts densnek lát kereskedeli történt. De vet okozta moru módó emberek ke rációk neve kényes fela

A zsid

Néhány caoaru Ged egyik diák sertést rajz sertés nyal redő kést tetszését fő melyen a tak. Egy a lép a terem A sertés ett Az osztály vette tragii megkérdézt

Ezt a táblára?

Egyik ké Az osztály rászólt:

— Ha ma lyesen. A z nyot, mert kést.

A keresz gel fogadtá egyik zsidó kedett.

— Pardo tanom, hog ban nem sz hogy vallá vezetét.

Az osztá

Az rő

— Ugy? dom, hogy sertés, har szokták fel ban olvasta dök kiszivt ré, hogy a nálják.

Az osztá gedett meg vül pedagó reminisszet előtt.

— Mi a v taly felé — tények vég téséhez fel

Az osztá Facaoaru t válaszolta: — Igaz!

A vérvádról tart előadást Facaoaru tanár a hátszegi kereskedelmi iskolában

Az osztályfőnök ur levizsgáztatta a harmadik osztályt, hogy használ-nak-e a zsidók keresztény vért?

Az összes növendékek igennel szavaztak, csak az öt zsidó fiu szavazott nemmel. Az antiszemita professzor és a közoktatásügyi miniszter körrendelete

Oroszországba küldi zsidó növendékeit Facaoaru tanár ur

Hátszeg, január 10. (Az Uj Kelet tudósítójától.) Ha valaki meg fogja egyszer írni a romániai antiszemitizmus történetét, úgy minden bizonnyal elsőhelyen fog megemlékezni azokról a szenvedésekről, amelyek a középiskolákban és egyetemeken a háború után felszűrődő ifjú zsidó generáció osztályrésztvéve lettek. És minden bizonnyal kötetekre rugna a megaláztatásoknak, a sértéseknek és az üldözéseknek ama sorozata, amelyet az ifjú zsidó diákoknak már zsenye gyermekkoruktól kezdve el kellett szenvedniük az iskola s az Alma Mater falai között. Többnyire hangtalan, néma tragédiák ezek, a tanterem négy falai között szoktak lejátszódni s a közvéleménynek nem igen van alkalma tudomást szerezni róluk. Csak a megalázott és megbántott zsidó diákok viselik sokszor egész életükön keresztül megbélyegzetésük szomorú emlékeit.

Csak nagyrázkán fordul az elő, hogy az iskola négy fala között lejátszó antiszemita botrányok a nyilvánosság elé kerülnek. Egy ilyen eset tartja most izgalomban Hátszeg városka zsidóságát. A vasgárda szervezkedésével szembeállítva kétségtelenül jelentéktelen incidensnek látszik az, ami a hátszegi felsőkereskedelmi iskola egyik osztályában történt. De ez az incidens jellemző fényt vet közoktatásügyi viszonyainkra és szomorú módon illusztrálja, hogy milyen emberek kezébe van letéve az új generáció nevelésének és lélekformálásának kényes feladata.

A zsidók nem így vágják a disznót
Néhány nappal ezelőtt történt. Facaoaru George tanár ur osztályának egyik diákja a szünet alatt hatalmas sertést rajzolt a tanterem táblájára, a sertés nyaka alá pedig egy lefelé meredő kést biggyesztett oda. Az osztály tetszését fölöttébb megnyerte a rajz, a melyen a diákok vidáman elszórakoztak. Egy adott pillanatban azonban belép a terembe Facaoaru osztályfőnök ur. A sertés eltüntetésére már nem volt idő. Az osztályfőnök azonban távolról sem vette tragikusan a dolgot s kedélyesen megkérdezte:

— Ezt a disznót ki rajzolta így fel a táblára?

Egyik keresztény diák jelentkezett. Az osztályfőnök ugyancsak kedélyesen rászólt:

— Ha már rajzol, akkor rajzoljon helyesen. A zsidók nem így vágják a disznót, mert ők vízszintesen tartják a kést.

A keresztény diákok nagy derűséggel fogadták ezt a szellemes aperszűt, az egyik zsidó diák azonban szólásra emelkedett:

— Pardon, tanár ur, fel kell világosítanom, hogy a zsidók semmilyen formában nem szokták vágni a disznót, mint-hogy vallásunk eltiltja a disznóhus élvezetét.

Az osztályfőnök felkapta a fejét.

Az osztályfőnök ur a vérvádról tart előadást

— Ugy?! Csakugyan én is úgy tudom, hogy a zsidók kegyerűkhöz nem a sertés, hanem ifjú keresztények vérért szokták felhasználni. Egy müncheni lapban olvastam, hogy Tiszaeszláron a zsidók kiszívták egy keresztény leány vérért, hogy azt a pászkasütéshez felhasználják.

Az osztályfőnök ur azonban nem elégedett meg azzal, hogy ezt a kétségkívül pedagógiai értékkel bíró történelmi reminisszenciát felemlítette diákjai előtt.

Öt nem és a többi igen
— Mi a véleményük — fordult az osztály felé — igaz-e, hogy a zsidók keresztények vérért szokták kegyerűk elkészítéséhez felhasználni?

Az osztály, amely lelkesen hallgatta Facaoaru ur felvilágosításait, kórusban válaszolta:
— Igaz!

És ebben a kórusban elfult az osztály öt zsidó tanulójának „nem!” kiáltása. Facaoaru ur pedig, mint aki jól végezte dolgát, elfoglalta helyét a katedrán és megkérdezte:

— Fiuk, mi volt feladva leckének mára?
A tanár ur Oroszországba küldi a zsidó fiukat

A hátszegi zsidóság körében érthető megrökönyödést váltott ki ez az incidens, annál is inkább, minthogy nem első ízben fordult elő, hogy Facaoaru ur a nyilvánosság előtt kifejezést adott antiszemita velleitásának. Ez a fiata tanár, akit az elmúlt évben Putnáról helyeztek át, ismeretlen okok miatt, Hátszegre, uton-uttfélen igyekezett zsidó diákjainak kellemetlenkedni. Egy alkalommal eljárást indított osztályának öt zsidó diákja ellen, azzal vádolva meg

őket, hogy nem jelentek meg a december elsejei egyesületi ünnepélyen. Kiderült természetesen, hogy egy kivételével mind ott voltak s a vizsgálatot maga az iskola igazgatója szüntette be. Egy másik alkalommal Facaoaru osztályfőnök ur a következőképpen förmedt a zsidó diákokra:

— Mit gondolnak maguk tulajdonképpen? Azt hiszik, hogy ezt az iskolát is boldvizálhatják? Menjenek Oroszországba, ott népbiztosok, generálisok és kuriai bírák is válhatnak magukból. Tighinánál, Hotinnál könnyen át lehet szökni a Dnyeszteren...

A hátszegi zsidóság egyik képviselőjével együtt az Uj Kelet munkatársa is felkereste a kereskedelmi iskola igazgatóját, hogy Facaoaru osztályfőnök maga tartására vonatkozólag felvilágosítást kérjünk. A legnagyobb meglepetésünkre

re az iskolaigazgató védelmére kelt Facaoarunak.

Az igazgató ur a zsidó növei dékekre haragszik

— Ez az ur csak az idén került iskolánkhoz — mondotta az igazgató. — Nem kívánhatjuk tőle, hogy máról holnapra, tanári karrierje miatt, megváltoztassa elveit. Bizonyára rövidesen meg fog változni.

Az iskola igazgatója jóhiszemű és jóindulatu ember gyanánt volt ismeretes a hátszegi zsidóság előtt. Több mint tíz éve működik a városban, általános megbecsülést váltva ki személye iránt. Annál kinosabban érintette a hátszegi zsidókat az igazgató állásfoglalása, aki ezenfelül még aggályainak adott kifejezést afölött, hogy az ügyet eltulozzuk. Sőt azt is hozzátette, hogy nem tűrheti el a zsidó diákok kémkedését. Az igazgató ur nyilván még azt is rossznéven vette, hogy a vérvád mesével traktált zsidó diákok elbeszélék szüleiknek szörnyű élményüket.

És mindez ugyanakkor történik, midőn a közoktatásügyi minisztérium szigorú és kategórikushangú körrendeletek ben utasítja a középiskolák igazgatóit, hogy ne türjenek meg az iskola falai között semmilyen gyűlöletre és széthúzásra uszító propagandát. „Az iskola kötelessége az — mondja a körrendelet —, hogy a harmónikus együttműködés szellemét hintse el a tanulóknak, nem pedig a széthúzását; hogy a szeretetet és testvériséget propagálja, nem pedig a gyűlöletet”. A hátszegi felsőkereskedelmi iskola nyilvánvalóan siet eleget tenni a felsőbb tanügyi hatóságok utasításának.

Hátszegi Ernő

Harminchatmillió hatszázezer lej pénzbírságra ítélték az érmihályfalvi szeszcsempészeket

A pénzügyminisztériumhoz, a CFR igazgatóságához és az ügyészséghez terjesztik fel a tárgyalásokról felvett százhusz oldalas jegyzőkönyvet

Valea lui Mihai-Ermihályfalva, jan. 10. (Az Uj Kelet tudósítójától.) Az érmihályfalvai zöldszesz ügyében kiküldött bizottság a késő hajnali órákig folytatta tárgyalását. Mielőtt a bizottság ítélethozatalra vonult volna vissza, Berkovits vádlott bejelentette a bizottságnak, hogy vallomását a hatósági közegek súlyos bántalmazások árán csikarták ki belőle. Orvosi bizonyítványt mutat fel a bizottságnak, hogy a verések következtében súlyos sérvet kapott. Kijelenti, hogy a kihallgatások alkalmával tett vallomását visszavonja, mert azt kényszer alatt tette. Kéri a

bizottságot, hogy bejelentését jegyzőkönyvbe vegyék fel.

Berkovits felszólalása után a bizottság tárgyalásra vonult vissza, majd kihirdette, hogy Berkovits kérését nem veszi fel a jegyzőkönyvbe. Ugyanakkor az elnök felszólította a vádlottakat, hogy a jegyzőkönyvet írják alá. Ekkor Danzinger vádlott állott fel és vádlott társai nevében kijelentette, hogy miután a jegyzőkönyvbe nem vették fel Berkovits vallomását, nem hajlandók aláírni az eléjük terjesztett jegyzőkönyvet.

Ezután a bizottság ítélethozatalra vo-

nult vissza és megállapította, hogy a csempészség által milyen kár érte az államot. Ennek az alapján állapította meg a büntetéseket és hirdette ki az ítéletet, melyszerint az összes vádlottakat egyetemlegesen 36 millió 600 ezer lej pénzbírságra ítélte.

Az ítélet elhangzása után dr. Domsa ügyvéd felterjesztést csatolt az aktához, melyekben arra hivatkozott, hogy a vádlottakat verésekkel kényszerítették vallomásra, törvénytellennek minősítik az eljárást. A felterjesztést az összes vádlottak aláírták.

Diplomáciai bonyodalom a magyar vizum miatt

A bukaresti magyar követség megtagadja a román ujságírók magyar vizumát

Dutka Ákos román vizumának megtagadása miatt tört ki a konfliktus

A román kormány a magyar állampolgárságu ujságírók kiutasításával fenyegetőzik

Bucuresti-Bukarest, január 10. (Az Uj Kelet tudósítójától.) A bukaresti magyar követségnek egy intézkedése miatt a magyar és román kormány között rendkívül éles konfliktus van kitörőben. A bukaresti magyar követség ugyanis budapesti rendeletre hivatkozva,

megtagadta a román ujságírók magyar vizumát,

sőt az európai utra induló román ujságíróknak a Magyarországon való átutazáshoz szükséges vizumot sem adja ki. Ez az intézkedés érthető fel-fűnést keltett a fővárosban és a román ujságírókat arra készítette, hogy a kormánytól intervenáljanak ennek a nemzetközi konvenciókat sértő intézkedésnek megakadályozására. A bukaresti magyar követség különös magatartását azzal indokolják, hogy egy alkalommal a Budapesten működő román követség is hasonlóképpen intézkedett.

A budapesti román követség ugyanis

a közelmúltban megtagadta Dutka Ákosnak, az ismert nevű magyar publicistának és költőnek a román vizumot. Dutka, aki nagyváradi származású, ezidőszent a magyar külügyminisztérium sajtóirodájának tisztviselője. Dutka az egyik budapesti lapban két évvel ezelőtt cikket írt, amely a budapesti román követség szerint románellenes volt.

E cikke miatt tagadta meg a budapesti román követség Dutka vizumát.

Erre az intézkedésre válaszul a bukaresti magyar követség, amikor a Magyarországon átutazó román ujságírók vizumát megtagadja.

A bukaresti román ujságírók interveniójára kormánykörökből vett értesüléseink szerint a pénzügyminisztériumban erélyes demarsra készülnek a magyar kormány ellen. Az országban való átutazásra kiadandó vizumokat ugyanis nemzetközi megállapodások biztosítják és a román kor-

mány álláspontja szerint *a magyar követség súlyos jogsértést követ el, amikor a vizumok kiadását megtagadja.*

A külügyminisztérium veszélyes ellenfeleyvert segez a magyar kormány mellének, mert demarsában kijelenti, hogy amennyiben azonnali hatállyal vissza nem vonja rendeletét,

a román kormány ki fogja utasítani Románia területéről a magyar állampolgárságu ujságírókat.

A nagyfontosságú konfliktusban a legnagyobb titokban folytatják a tárgyalásokat. Miután a bukaresti magyar követség a napok óta folyó megbeszélések során következetesen hivatkozik arra, hogy intézkedésének foganatosítására Budapestről kapott egyenes utasítást, a külügyminisztérium a budapesti követség útján fogja jegyzéket a magyar külügyminiszterhez eljuttatni.

gyen

eneaeum 1930 és LMANACH

oldal, sok képpel, beküld, vagy 200 lejért hirdetésre hivatkozik

PAGE

és Cluj-Kolozsvár

ly ma a világ minden arát elsősorban érdeklő font veszett kárba

pszitítás folyt évekig nek most isszuk meg a tézen pontosan ismeret is. Tudjuk, hogy a a ötmillió fontha kért sterling veszett kárba azt csak nem lehet nevezni, amit a hájok eredete idemutat, főforrását itt kell ke

tesen, azóta is akad bajok, amelyek csak bajt: a gazdasági nyira, hogy ma már depressziónak és eredendő bajtól van. A baj elsősorban Angliában és itt Angliákvó számban vesztik kenyerüket. Kenyér gazdasági élet, nincs lehet a gazdasági egészségessé, izmossá,

ber örökké azon gon- ljon hol van hát a fimmal lehetne vál- hogyan lehetne meg az egész világot tépő, z közös bajra? és a válasz csak Teljes megoldás, azt bajok gyökeres or- en — alig tudom el- b arról lehet szó. et a bajokat, gáta- Ezek a gátak azon- ha hoznak.

nyakok semmit sem ságban: a kormá- alamit a válság el- sznek is, vagy akar nem minden, nem vanis, hogy alapos, őket adhassanak a itésére, elsősorban: usiness"-hez. Már abban, hogy a kor- tenek az üzlethez, gy a segítségnek dja.

elvének az egész vilvitele nem telje- igazán gondolkom- bert. Arra kell az emberek, akik egy évben, most Takarékoskodnak. zonyok erre kész- volna jó ha régi nem kellene taka- , hogy csak két em fenttarthatnák négy ruhát esinál- endőben továbbra a nem jelenené költsézők. Csu- hogy a gazdasági enged meg nekik, fenntartása előtt

telmezett takaré-

takarékosság te- gállás, amelyet nyok magyaráz- Nagy általános- a tételt: ha min- akkor ennek a g kell hogy adja g limitje mindig es vérkeringésé- Ha a fogyasztó oz és a kereske- nek és a keres- zállania arról a onképpen a fo- gi fogyasztó he- reskedelemnek a viszonyokhoz alálása minden- zvet tisztázásá-

A revizionisták és a munkáspártok törtek előre a palesztinai zsidó nemzetgyűlési választáson

Nyolcvanötezer zsidó szavazott le. Az Aguda és a szefard ortodoxok bojkottálták a választást

Jeruzsálem, január 10. A Vaad Leumi határozata alapján, amely elutasította a szefárd zsidóknak és a revizionistáknak a választás elhalasztása érdekében benyújtott petícióját, hétfőn, január 5-én tartották meg a palesztinai zsidó nemzetgyűlés (Asséfath haniweharim) választásait. A választás különösen Jeruzsálemben rendkívüli érdeklődés mellett zajlott le. Ezen a napon teljesen szünetelt az üzleti élet. Ünnepléses hangulatú tömeg töltötte meg az utcákat. A választási propaganda a választási napon érte el tetőpontját, a választási plakátokkal borított hirdetési oszlopok és uccasarkok körül esapatostól verődtek össze az emberek. Itt-ott rögtönzött népgyűlést tartottak a szabad ég alatt. A lustább választópolgárokat autókön szállították a szavazási helyiségekbe. Az egyes pártok választási kocsijai az utolsó percig jártak keresztül-kasul a várost. A választás napján Jeruzsálem egy tiszta zsidó város képét mutatta. Csodálatosan derült idő és pompás napfény emelte az ünnepi hangulatot. Annak ellenére, hogy a város egész zsidó lakossága aktív részt vett a választásokon, a legkisebb rendbontásra sem került sor és a választási nap alkalmából megerősített rendőrség részéről sehol sem került beavatkozásra sor.

Nyolcvanötezer választási igazolványt bocsátottak ki

A Vaad Leumi közlése szerint az egész országban 85 ezer választási igazolványt osztottak ki. Körülbelül tízezer választásra jogosult zsidót különböző technikai okok miatt nem lehetett már felvenni a választási listába. A választási igazolványokat Palesztina mind azon zsidó lakosai számára kiadták, akiket 1927-ben a Kneszeth Izrael tagjai sorába felvettek. A statisztikák szerint mintegy tízezer olyan zsidó van Palesztinában, akiknek noha már 1920 óta Palesztinában laknak, nincsen még választójoguk. A Kneszeth Izraelhez 114 választási körzet tartozik, amibe nincsenek beszámítva a nagyvárosok egyes kerületei.

Az Aguda bojkottja

Az Agudasz Jisrael, amelynek tagjai a palesztinai zsidó hitközségi törvényben lefektetett jogok szerint külön hitközségeket alkottak és nem csatlakoztak a Kneszeth Izraelhez, bojkottálták a választásokat és az ortodox zsidó lakosságát ismételtlen figyelmeztették arra, hogy az Aguda eltiltotta a választásban való részvételt. Néhány szefárd rabbi is plakátokon hívta fel az ortodox keleti zsidóságot, hogy ne vegyenek részt a választásokon, arra való tekintettel, hogy a nőknek is választójoguk van, ami sérti a vallásos érületüket. Figyelemreméltó azonban, hogy Jakob Meir Palesztina szefárd főrabijának nem írta alá ezt a felhívást.

A yemeniták választási tájékoztatatlansága

Az egyes pártok listáit számokkal jellemezték meg, ennek ellenére a revizionisták Jabotinszky-listának hívják jelölőívüket. A klacionistáknak egy Ussiszin-listájuk van, a nők pedig Miss Henrietta Sold nevével indulnak külön listával a választásokba. Jellemző, hogy a három listavezető közül jelenleg egy sem tartózkodik Palesztinában.

Nagy választási propagandát indítottak meg egyes pártok a yemenita zsidók között, akik azonban, úgy látszik, kevéssé vannak tisztában az egyes pártok programjával és nem ismerik ki magukat abban sem, hogy melyik jelölt melyik párthoz tartozik.

Az első eredmények

A szavazást este tíz órakor zárták le. Éjfél tájban váltak ismeretessé az egyes részleteredmények. Szafedben a revizionisták 209, a munkáspárt 62, a mizrachi 64, a klacionisták pedig 25 szavazatot kaptak. A mezőgazdasági termelőszövetkezetek és a legtöbb munkáskolónia csaknem zárt sorokban szavazott a munkáspártra. Nahalalban 260 szavazatot adtak le, amelyből 234 esett a munkáspártra, 2 a revizionistákra és 17 a mizrachistákra. Petachtikvában a munkáspárt 130, a revizionisták 95, a mizrachi 56 szavazatot kapott.

A választás részletes eredményei még ismeretlenek. Egy revizionista vezér ki-

jelentette az ITA munkatársának, hogy az eddig ismeretessé vált számadatok világosan bizonyítják, hogy a palesztinai zsidóság általános hangulata a revizionizmus felé hajlik. Ezzel szemben a munkáspárt egyik vezére megállapítja, hogy bár a végső eredmények még nem ismeretesek, mégis bizonyos, hogy a ji-

A gyors „ujjaépítés“ következtében egyre-másra omlik be a föld és dőlnek össze a házak a volt vogézi harctereken

Strossburg, január 10. Érdekes és egyben sajnálatos módon bosszulja meg magát a háború és a háboru után bekövetkezett hirtelen, hogy ne mondjuk: gyorsulalpáló ujjáépítő munka a volt francia-német fronton és annak is különösen elzászi részén. Az egész háboru alatt a legadázabb állóharc tudvalevőleg a Vogézekben folyt. Az egész terület száz kilométerek hosszában alá volt aknázva, állások és fedezékek, a hegyoldalakra vált istálló, raktárak, sőt kórházak valóságos labirintusa épült itt ki négy év alatt, amikor pedig a háboru végeztével a lakosság visszatekert otthonába, igyekezett a lehető leg hamarabb újra építeni feldúlt falvait és tanyáit. Hiába intették szakemberek még a hatóságok is, nem hallgattak senkire és most bekövetkezett az, amit egyesek megjósoltak.

Nemesak a lakott helyeken, falvakban, városokban, de a szabad mezőn

suv nem dobta magát a revizionizmus karjai közé.

Rendőri felügyelet alatt tartották a kommunisták felhívását

A kommunisták a nemzetgyűlési választásokra egy saját, ugynevezett „proletárlistát“ nyújtottak be. A választási propagandájuk erős rendőri felügyelet alatt állott, igen sok kommunista jelöltet és agitátort, közöttük két jeruzsálemi jelöltet, Ábrahám Schwartzot és Mirjam Eliást letartóztatták. Jeruzsálemben négy agitátort akik kommunista röpecdulákat terjesztettek, letartóztattak. Haifában kommunista választási felhívások miatt két férfit és három nőt tartóztattak le.

is állandóan, sok helyütt hirtelen süpped a talaj és veszélyeztetni a közbiztonságot, lakóházak, fészerek, istállók dőlnek romba, a szántóföldeken egyik napról a másikra 7-8 méter mély szakadékok támadnak és lehetetlenné teszik a földművelést.

A magyarázat egyszerű: a gyors ujjáépítés lázában nem gondoltak arra, hogy az árkokat, mesterséges barlangokat teljesen betömjék, megelégedtek a nyílások eltorlaszolásával és nem vették figyelembe, hogy a támasztó gerendák előbb vagy utóbb el fognak rohadni és összeomlanak. Száznál több faluban nines már egyetlen ép ház, sok helyütt a templom is bedőlött vagy bedőléssel fenyeget, úgyhogy Stürmel elzászi képviselő a lakosság nevében erőlyesen volt kénytelen fellépni a kormányval szemben, hogy rendkívüli kölcsönrel és közmunkával vegye elejét a további romlásnak.

A kormány elkészítette és rövidesen beterjeszti a tisztviselői vagyonok ellenőrzéséről szóló törvényjavaslatot

Az erdélyi képviselők akciója végre sikerre vezetett

Bucuresti-Bukarest, január 10. (Az Uj Kelet tudósítójától.) Amióta a nemzeti parasztpárt uralomra került, a párt erdélyi frakciója szinte hetenként hozza gyűlésein határozatba, hogy erőlyes akciók kezdenek a köztisztviselők vagyonának felülvizsgálásáról szóló törvényjavaslat kiegészítésére. A párt kolozsvári felhivatalosa, a Patria állandóan cikksorozatokban tárja fel, hogy vannak köztisztviselők, akik színekurának használva fel pozíciójukat, a román közéletből soha ki nem írható baksisrendszer zászlóvivői lettek és hatalmas vagyonokat harcoltak össze állásaikban. De két éven keresztül az erdélyi képviselők harca hiábavaló volt és a független fővárosi sajtó is hiába követelte a törvényjavaslat parlament

elő terjesztését.

Ugy látszik, az erdélyiek atakja végül is megtörte a kormány ellenállását, mert ahogy a Curentul értesül, a kormány már elkészítette a törvényjavaslatot mely a köztisztviselők vagyonának ellenőrzését fogja törvényes hatályra emelni. A kormány a parlament megnyitása után néhány nappal már be is terjeszti a törvényjavaslatot, mely szabályozni fogja a vagyonellenőrzési eljárást. A törvényjavaslat szerint a vagyonok ellenőrzése a miniszterekre, államtitkárokra és a diplomáciai kar tagjaira is vonatkozik. A nagyfontosságú törvényjavaslat vitája előreláthatóan a leghevesebb parlamenti harcokat fogja eredményezni.

Egy perzsa férfi Garches francia városkában agyonlőtte nagybátyja fiatal feleségét

Szerelmi dráma egy francia városban

Péris, január 10. Érthetetlen dráma zajlott le Garches városkában. Három évvel ezelőtt a főucea egyik legszebb házában egy perzsa kereskedő telepedett meg. Abdullah Mohamed Ali Hadsi. Gyöngykereskedő volt és amikor már szép vagyonra tett szert, 1926-ban Tunisban feleségül vette Felida Seyer-t. Házassága

után felhagyott üzletével és Franciaországban telepedett meg. A házasság boldog volt, két kis gyermek született, a fiúcska most hároméves, a kisleány tizenhét hónapos. Abdullah Mohamed Ali Hadsi jó sorsában és nyugalmában nem feledkezett meg családjáról; az ősszel levelet írt Bombayba, ahol két unokaöccse diákosko-

Felhívás!

A kolozsvári helyicsoport vezetősége felkéri mindazokat, akiknél eladásra szánt sékeltömbök vannak, hogy azokkal

legkésőbb hétfőn estig

alólirotnál, vagy a helyicsoport irodájában (C. Reg. Ferd. 30. I.) elszámolni sziveskedjenek, mert kedden táviratilag kell az összegeket átutalni és közölni az eladott sékek számát.

Ha nem számolnak el **kellő időben**, kárbaveszett az egész munka.

Dr. Weisz Jenő
ügyv. elnök

dott és meghívta őket magához.

A két fiatalember, Mohamed Abbas Ali és Ahmed Abbas Ali el is utazott Franciaországba. Ahmed harmincegy évében járt, Mohamed huszonéves volt és India levegője megrontotta egészségét. Levelében meg írta a két fiatalember, hogy főleg azért fogadják el nygabatjuk vendégszerető meghívást, mert azt remélik, hogy a beteg Mohamed Franciaországban jobban gyógykezeltetheti magát, mint Indiában.

Mohamed Ali megérkezése után egy általán nem gondolt arra, hogy orvosokat keressen fel. Inkább nagybátyja autójával szórakozott. A soffőr többször panaszt tett gazdájánál a fiatalember viselkedése miatt és Mohamed egyszer meghallotta, amint a soffőr a következőket mondotta:

— Ne tessék engedni, hogy a fiatal ur tönkretegyje ezt a drága gépet.

A fiatalember felháborodott a soffőr viselkedésén és azt követelte nagybátyjától, hogy azonnal bocsása el „a tiszteletlen alkalmazottat.“ Az öreg Abdullah nem volt hajlandó ebbe belemenni.

— Hát ha ő nem megy el — pattant fel a fiatalember — én fogok távozni.

Ahmed, az idősebbik testvér, aki tanuja volt a szóváltásnak, igyekezett megnyugtanni az ideges fiatalembert, aki azonban nem volt hajlandó a család többi tagjaival együtt ebédhez ülni és szobájába sietett, becsomagolt. Amikor ezzel végezt, lement a földszintre, de a zsebében már ott volt a revolver, amelyet még Bombayból hozott magával. A fiatalember benyitott szőp, fiatal nagynénje szobájába és revolveréből háromszor rálőtt az ágyban fekvő asszonyra.

A revolverdörrenések zajára a ház egész népe előrohant. A szerencsétlen fiatalasszony mozdulatlanul fekiődött az ágyon: mindhárom lövés halálos volt. Csodálatos módon a két kisgyermek, akik anyjuk szobájában aludtak, nem ébredt fel. A gyilkos fegyverével hadonászott és csak nagynehezen sikerült lefegyverezni. A rendőrségen Mohamed a következő vallomást tette:

— Csak a soffőr ellen volt panasom — mondotta — el akartam hagyni a házat, de ebben bátyám és nagybátyám megakadályozott. Nagyon ideges voltam és elvesztettem a fejem. Magam sem értem, miért lőttem rá nagynémre, bár úgy sütöttem el a fegyvert, hogy nem is céloztam.

Minden további felvilágosítást megtagadott a fiatal perzsa diák, aki letartóztatása óta mozdulatlanul ül cellájában, nem eszik, nem iszik és még egy pillanatra se hunyta le a szemét.

A környékbeliek arról suttognak, hogy a fiatalember azért volt ideges, mert szerelmes lett huszonegy éves szép ngyénjébe, Ki azonban csak rokon szeretetet volt hajlandó íranta tanusítani. A szerelmi csalódás okozta a fiatalember idegességét, ezért veszett össze a soffőrrel és ezért fordult haragjában gyilkos dühével szerencsétlen nagynénje ellen.

— Hat százalékkal csökkentették a thüringiai fémipari munkások bérét. Berlinből jelentik: A munkügyi döntő bíróság a thüringiai fémipari konfliktusra vonatkozóan meghozta döntését. Eszerint a munkásság bérét 6 százalékkal csökkenteni fogják. A birodalmi elnök által kiadott új szükségrendelet értelmében már ez a döntés megfellebbezhetetlen és kötelezővé vált.

Testfogyasztó villanymassage

modern szépségápolás

Arckrém-különlegességek postai szétküldése!

„UNIVERSO“ kozmetikai szalon
CLUJ, Piata Unirii No. 13. I.

Bngyilk minis

Bucuresti-Bukar Uj Kelet tudósító közvéleményét meartja izgalomban állal megmérgezt man ezredes, Rom volt minisztereln margiloman egyil ársadalmi alakja aki a legjobb kö

A közleke

ve a

Konfliktus Rad

Bucuresti-Bukar Uj Kelet tudósító vezérigazgatójánal nem történt meg Vidrighin utódjár vül komoly gor esti sajtó heves t a kormányt Vid miatt és hangsúly innél alkalmasa vezetésére nem fog Az Adeverul kö ként a közlekedé és a CFR vezér uljos nézeteltéré righin végkielgít érium tudvale adott az igazg hogy Vidrighint tolja és ennek a alapján szavazta Vidrighinnek egés

Benes:

„Európán nincs, se séges felt

Belgrad, január tika hosszú beszé Eduárd csehszlová rel. Benes csehsz ter a beszélgetés ket jelentette ki a

— En ugy talá helye annak a nemzetközi hábo tart. Az a nyu nemzetközi viszonzik, csupán csak egyes európai á harcainak és amer politikai nehézség el esökkennek a kgek is. Megenged sok külpolitikai megoldásra, azonb a békeorientáció, véség, amely oly tlyre tett szert, e politikai nehézsé szemben fogja veszedelemről bes mert a mai Európ usok előidézésére megfelelő ereje, s meg a háboru mé séges szociális fel

— Ami a lefeg ismeretes, hogy a zító konferenci ben és decemberb kozott, igen nagy nyeket ért el. Iga ban loabantak ki nek, amelyek az u verzett államok és zött vannak, azon ol a sikert elvita siker főképpen az

Öngyilkos lett Marghiloman volt miniszterelnök unokaöccse

Bucuresti-Bukarest, január 10. (Az Uj Kelet tudósítójától.) A főváros közvéleményét megrázó öngyilkosság történt izgalomban. Ma éjszaka verosztással megmérgezte magát Marghiloman ezredes. Románia hányattottétű, volt miniszterelnökének unokaöccse. Marghiloman egyik legjobban ismert társadalmi alakja volt Bukarestnek, aki a legjobb körökkel tartott fenn

érintkezést. Az öngyilkos ezredest a klinikára szállították, ahol gyomormosást hajtottak végre rajta. Az ezredes túl van a veszélyen.

Marghiloman öngyilkosságát anyagi okokból követte el. Az ezredes költséges életmódját nem tudta fizetéséből fedezni és nagyobb adósságokba verte magát, amelyek súlya alatt megropant és meg akart válni életétől.

A közlekedésügyi minisztérium le akarja vonni Vidrighin végkielégítéséből az áldozati adót

Konfliktus Raducanu és a CFR igazgatótanácsa között

Bucuresti-Bukarest, január 10. (Az Uj Kelet tudósítójától.) A CFR új vezérigazgatójának kinevezése még nem történt meg. A kormány a Vidrighin utódjának kinevezése rendkívül komoly gondot okoz. A bukaresti sajtó heves támadásban részesíti a kormányt Vidrighin elmozdítása miatt és hangsúlyozza, hogy Vidrighinnél alkalmasabb embert a CFR vezetésére nem fog találni a kormány. Az Adeverul közlése szerint egyébként a közlekedésügyi minisztérium és a CFR vezérigazgatósága között számos nézeteltérések támadtak Vidrighin végkielégítése miatt. A minisztérium tudvalevőleg szabadkezet adott az igazgatótanácsnak abban, hogy Vidrighint távozásakor kárpótolja és ennek a felhatalmazásnak az alapján szavazta meg az igazgatóság Vidrighinnek egész évi fizetését, az

összes illetményekkel és az adók levonása nélkül. A közlekedésügyi minisztérium most kifogást emel az ellen, hogy az igazgatótanács végkielégítést szavazott meg Vidrighinnek annak ellenére, hogy lemondása saját jószándóból történt. A közlekedésügyi minisztérium a végkielégítésből levonásba akarja hozni az áldozati adót.

Ebben a kérdésben Raducanu ma magához kérte Pretorian, a CFR igazgatótanácsának elnökét és Măruța mérnököt, akikkel hosszabb tárgyalásokat folytatott a kérdésben. Valószínű, hogy végeredményben a közlekedésügyi minisztérium engedni fog ebben a kérdésben, mert a végkielégítést jegyzőkönyvi határozattal adta meg a CFR igazgatótanácsa Vidrighinnek, amit pedig megsemmisíteni már nem lehet.

Benes:

Európának háboru előidézésére se ereje nincs, se a háboru megindításához szükséges feltételei nincsenek meg

Benes szenzációs nyilatkozata egy belgrádi lapban. Athénbe készül a cseh külügyminiszter

Belgrád, január 10. A belgrádi Politika hosszú beszélgetést közöl Benes Eduárd csehszlovák külügyminiszterrel. Benes csehszlovák külügyminiszter a beszélgetés során a következőket jelentette ki a lap munkatársának: — En úgy találok, hogy nincsen helye annak a félelemnek, amely nemzetközi háborus komplikációktól tart. Az a nyugtalanság, amely a nemzetközi viszonylatokban jelentkezik, csupán csak a következménye az egyes európai államok belpolitikai problémáinak és amennyiben ezeket a belpolitikai nehézségeket sikerül áthidalni, csökkennek a külpolitikai nehézségek is. Megengedem, hogy rendkívül különösen egyszerű geográfiai helyzetét kitűnően ki tudta használni és most a szerződésnélküli állapot Jugoszlávia szempontjából igen nagy előnyökhöz juttatja az önk országának földművelőosztályát. Jugoszlávia a jelen körülmények között a csehszlovák piacon a pozícióját megfelelően meg tudja erősíteni.

kai delegáció működésének a következménye volt.

— A csehszlovák állam vámpolitikájával kapcsolatban azt kívánom megjegyezni, hogy a gabonavámokat úgy állapítottuk meg, hogy az alapárán eszközöltünk bizonyos változásokat, figyelembe véve a hazai relációkat. Abban az esetben, ha az árak javulnak, a csehszlovák vámtarifa tételei is csökkennek.

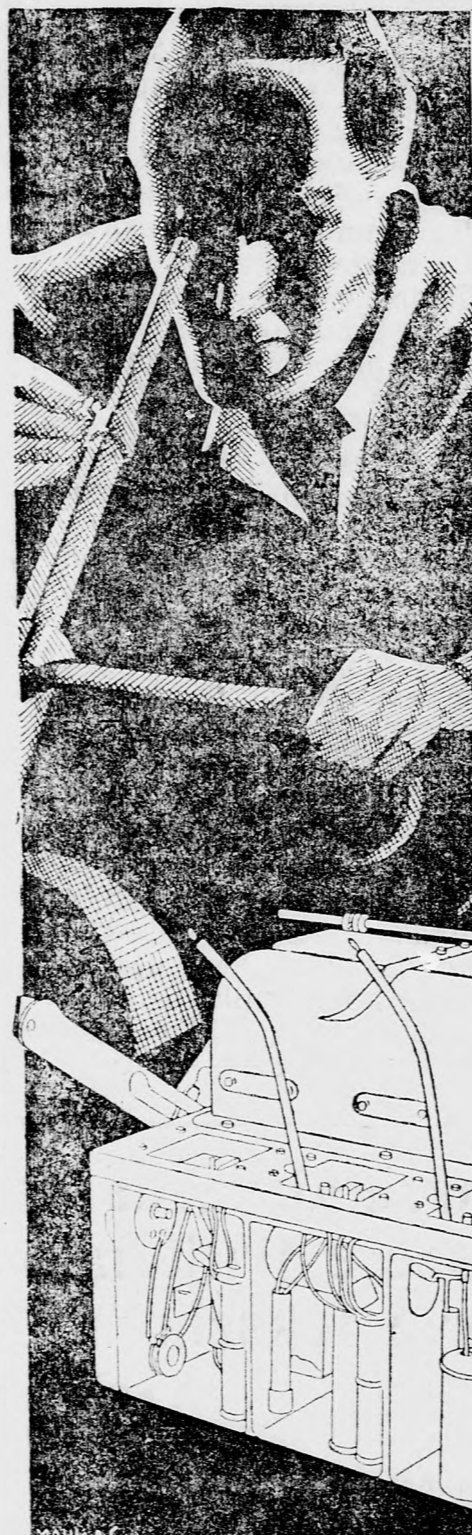
— Ami a magyarokkal való megállapodást illeti, a csehszlovák kormány az az álláspontja, hogy Magyarországgal a megegyezést meg lehet találni. Magyarország a gabonapiacra különösen egyszerű geográfiai helyzetét kitűnően ki tudta használni és most a szerződésnélküli állapot Jugoszlávia szempontjából igen nagy előnyökhöz juttatja az önk országának földművelőosztályát. Jugoszlávia a jelen körülmények között a csehszlovák piacon a pozícióját megfelelően meg tudja erősíteni.

Az újságíróknak arra a kérdésére, vajjon Jugoszlávia számíthat-e arra, hogy a csehszlovák piacon a kedvezőbb tarifális könnyítésekhez fog majd jutni, a csehszlovák külügyminiszter kijelentette, hogy most, miután a Magyarországtól való gazdasági függés megszűnt, a megkötendő cseh-jugoszláv vámtarifális tárgyalások alkalmával Jugoszlávia érdekei nagyobb figyelemben részesülhetnek. Ha Csehszlovákia figyelembe veszi a speciális jugoszláv követelményeket, akkor Jugoszlávia sem zárkozhatik el a csehszlovák érdekek teljesítése elől.

Ami a csehszlovák külügyminiszter athéni utazását illeti, erre vonatkozó-

— Ami a lefegyverzés ügyét illeti, szerencsés, hogy a lefegyverzést előkészítő konferencia, amely novemberben és decemberben Genfben tanácskozott, igen nagy jelentőségű eredményeket ért el. Igaz, hogy heves vitákban többant ki azok a nézeteltérések, amelyek az ugynevezett lefegyverzett államok és a többi államok között vannak, azonban a konferenciáról a sikert elvitatni nem lehet. Ez a siker főképpen az angol és az ameri-

RÁDIÓEREDMÉNY - A FÁRADHATATLAN, SZABATOS ÉS PONTOS MUNKA JUTALMA

„PHILIPS” megtalálta a módját olyan összehangolt kondenzátorokat gyártani, amelyek karakterisztikája 1%-ra hasonlít

Szükség volt a légköri változásokat és nedves-ségibehatásokat kizárni, amit nagy fáradsággal és technikai felkészültséggel lehetett csak elérni és így sikerülhetett egy mesterművet alkotni. A kondenzátorok tengelye 0,01 mm. alatti elhajlási határral van méretezve

Ez a szabatos munka mely a behangolást „egy egyetlen gombbal” tette lehetővé, eredményezte a 2511 típusú vevőkészüléket, amely az az utolsó szezonban rendezett külföldi rádiókiállításokon a legmagasabb kitüntetést nyerte, világhírnévre tett szert és vezet a rádiótechnika terén

Csak egy olyan szervezet mint a PHILIPS és fáradhatatlan tudományos kutatások hozhatták ezt létre, bizonyítéka ennek a 2511 típusú készülék, amely minden téren vezet.

PHILIPS
HÁLÓZATI KAPCSOLÁS
Az összes Philips készülékek Philips Miniwatt lámpákkal vannak ellátva

lag Benes a következőket jelentette ki: — Az én athéni utazásomra tavasz előtt nem fog sor kerülni. Az athéni utazásom mindössze udvariassági látogatás lesz, mert vissza kell adnom azt a látogatást, amellyel Venizelosznak tartozom. Venizelosz varsói, bécsi és prágai látogatásának nem kell semmiféle különösebb politikai jelentőséget tulajdonítani, azonban természetesen, hogy a tavaszi athéni utazásom alkalmával Venizeloszal az összes aktuális politikai kérdéseket meg fogjuk beszélni, de elsősorban azokat, amelyek Csehszlovákiát és Görögországot közelről érintik. Athéni látogatásomhoz nagyobb jelentőségű következtetéseket fizni teljesen indokolatlan — mondotta végül Benes.

Egy amerikai tudós héffőn az olaszországi Monteredor-tóról kilövi az első világűr-rakétát

Párizs, január 10. Lyon amerikai származású tudós héffőn az olaszországi Monteredor-tóról kilövi a világűrbe az első világűr-rakétát. A rakéta 2 méter hosszú és mintegy száz kilogramot nyom. Elméleti számítások szerint legalább háromszáz kilométer magasságba kell emelkednie. Ha a professzor kísérlete sikerül, nagyobb világűr-rakétát készít, amely még nagyobb magasságba való emelkedésre lesz hivatva.

A posta újra drágítja tarifáját Románia postája ma a legdrágább egész Európában

Bucuresti-Bukarest, január 10. (Az Uj Kelet tudósítójától.) Megbízható forrásból származó jelentések szerint a postaügyi vezérigazgatóság elhatározta, hogy az egyes postatarifákat fel fogja emelni. Ez az emelés még jobban megdrágítja az amugyis drága postaszolgáltatást, noha Románia postája már eddig is a legdrágább volt egész Európában. Ugyanakkor a többszöri drágítás ellenére a postaszolgálat még igen sok kívánnivalót hagy maga után.

A most tervbe vett tarifaemelés életbe léptetése után a postai levelezőlapok díjtétele 2 lejről 3 lejre emelkedik és így természetesen a válaszos levelezőlap-letéke a jövőben 4 lej helyett 6 lej lesz. Fel fogják emelni a vizitum való posta szállítás tarifáját is és ugyanakkor 2 lejes regisztrációs illetékekkel drágítják meg a táviratokat és az utalványok díj-szabását is. A többi postailletékek emeléséről egyelőre nincs jelentés.

— Két pilóta eltévedt a hóviharban. Berlinből jelentik: A sziléziai Oppeln közelében ma két lengyel katonai repülőgép kényszerleszállást végzett. A pilótákat őrizetbe vették. Azzal védekeznek, hogy a hóviharban teljesen elvesztették a tájékozódást s ezért tévedtek német terület felé.

Spanyolország ébredése

Írta: Jules Sauerwein

Jules Sauerwein, a párizsi Matin főszerkesztője a legutóbbi spanyolországi forradalmi mozgalom idején Madridban járt és a helyszínen tanulmányozta a spanyol forradalom mélyebb okait. Jules Sauerwein tanulmányának eredményéről most tette közzé első cikkét a Matinben, amelyben egészen új oldalokról világítja meg Spanyolország politikai viszonyait. A cikket a következőkben közöljük.

A spanyolországi forradalmi kísérleteket nem lehet ugyanolyan módon megítélni, mint Franciaország, vagy más európai ország forradalmi mozgalmait. Ebben az országban nem a logika, hanem a szenvedély és a becsület határozzák meg az emberek eselekedetét.

Spanyolország az elmúlt évszázadban ötven pronunciamentot (forradalmat) élt meg, voltak közöttük kisebbek és nagyobbak. Az évszázad kezdetén 15 olyan katonai lázadás játszódott le, mint amilyen legutóbb a jacai volt. Ez annak a következménye, hogy a spanyol hadsereg szabályszerű hivatali községeit alkot, amely a maga módja szerint ad kifejezést annak, hogy többé-kevésbé megelégedett-e avagy elégedetlen.

Gyakoriak Spanyolországban a polgári lakosság zavargásai is. Az elmúlt harminc év folyamán Barcelonában tizszer volt általános sztrájk, amelyet gyakran kísértek erőszakosságok. Ezuttal haladást lehetett látni az általános sztrájkban, sehol nem jelentkeztek a bombavető és revolvermerénylők. Az erőszak híveit a diktatura idején Anido, az energikus tábornok semmisítette meg.

Minden jel arra vall, hogy Spanyolországban a forradalmi mozgalom nem megmondott akció eredménye, hanem valószínűleg krónikus betegség megnyilvánulása. A legutóbbi forradalmi mozgalom éppen ezért omlott össze és ugyanígy fognak összeomlani a későbbiek is, ha újból kitörnének.

Hiányzik a közös vezetés, hiányzik a vezérek, akik képesek volnának arra, hogy az ország elégedetlen erőit összefogják. A legutóbbi forradalmi mozgalomnál két elem játszott szerepet: a republikánus párt, amelynek ki kellene fejtenie programját és a szakszervezetek, amelyek az ország sajátosságainak köszönhetik különlegesen szociális jellegüket. Ennek a két erőnek kellett volna megakadályozni, hogy az általános sztrájk következtében megrendült országban a forradalmi mozgalom vereséget szenvedhessen.

Spanyolországban száz éve működik a republikánus párt. A francia forradalmak hatásai azonban csak nagyon későn kezdtek érvényesülni Spanyolországban. Figyelemmel kell lennünk többek között arra, hogy az irodalom csak a lakosság elitje számára hozzáférhető, mivel a lakosság 45 százaléka analfabéta.

A legutóbbi forradalmi mozgalom a monarchia és az egyház ellen irányult. A republikánus mozgalom fő erősségei a főiskolából, a tudósokból és az irodalmárokból rekrutálódtak. A republikánus mozgalom e szellemi oszlopaihoz csatlakoznak a politikusok, Lerroux, a régi képviselő, valamint Zamorra, Miguel, Maura és Domingo, a merész tettemberek, akik most elmenekültek, vagy fogságban ülnek.

A legelőszobás beszerzési forrás az összes petroltermékek részére

Autó-benzin, petroléum, motorin, olajok, autógumik, alkatrészek az

AURORA PETROLIFERA

Cluj, Calea Regele Ferdinand 62
Telefón 855

Akad számos tiszt is, akiket családi tradíciójuk kötelez a republikánus gondolat támogatására. Ezek a tisztok azonban kisebbségben vannak. A tisztikar többsége részben lojalitásból, részben pedig számításból hű marad az uralkodó rendszerhez.

A szindikalizmus olyan hatalmas forradalmi erőnek bizonyult Spanyolországban, hogy attól még maguk a republikánusok is megijedtek és a monarchia győzelme talán erre vezethető vissza. A szakszervezetek két nagyobb csoportra oszlanak fel, amelyek közül az egyik veszedelmes, míg a másik értékes támasza a mostani szociális rendnek. Az első csoportba tartozik a híres barcelonai „Sindicato Unico” mely magát anarcho-szindikalistának nevezi. Ez a szindikátus hat héttel ezelőtt San Sebastiánban szövetkezett a republikánus csoportokkal és állítólag a lázadó legitímisták több csoportjával is a spanyol királyság ellen.

Ez a szindikátus december 15-én kelt kiáltványában, amelyet röpecdülákon terjesztettek Barcelóna utcáin, kijelentette, hogy a szindikátus célja Szovjet-Spanyolország kikiáltása. Ennek ellenére a sztrájk december 15-én

megbukott. A munkások uniója, az a mérsékelt szakszervezeti csoport, amelyet a kormány támogat, elgáncsolta az anarcho-szindikalista mozgalom sikerét. A republikánusok azt várták, hogy a hadsereg csatlakozik hozzájuk. A valóságban csak az egyik kisebb határváros helyőrsége és néhány repülő léptek akcióba.

A hadsereg többsége lojális maradt, valószínűleg azért, mert a republikánusok programjában a hadsereg csökkentését követelik. Marokkóban akarnak néhány ezredet fenntartani, az ország védelmét pedig minimálisra akarják korlátozni.

A megbukott forradalomból ennek ellenére le lehet vonni azt a tanulságot, hogy a köztársaság, a rend és a szabadság államformája, csak művelt népre támaszkodhatik. Spanyolország óriási haladást tett, egyes országok részben industrializálódtak, a polgárság nagyrésze azonban hű maradt a monarchiához és a katolicizmushoz.

A forradalom győzelme esetén a hatalom alighanem nagyon gyorsan a baloldali szélsőséges elemek kezébe eszszott volna át. Spanyolország számára tehát továbbra is megmaradt a feladat, hogy folytassa a lakosság szellemi nivójának emelését, különösen pedig az elmaradt parasztságét, amely sok vidéken középkori viszonyok között él. Ezt a feladatot csak liberális rezsim tudja teljesíteni.

Az amerikai szenátus előtt egy Kína részére nyújtandó nemzetközi kölcsön terve fekszik

A kibocsátásban Angli, Franciaország és Japan tőkecsoportjai is résztvesznek

London, január 10. Washingtoni jelentés szerint az amerikai szenátus bizottságai előtt egy Kína részére nyújtandó nemzetközi kölcsön tervezete fekszik. Ennek kibocsátásában az Egyesült Államokon kívül Anglia, Franciaország és Japan tőkecsoportjai is részt vennének. A kölcsönnek az lenne a hivatása, hogy Kína valutáját stabilizálja és vásárlóképeségét fokozza. A kölcsön Amerikát érdeklő része

250 millió dollár lenne.

E hírrel kapcsolatban a londoni lapok ottawai híradások alapján megemlítik, hogy Kanada is számít arra, hogy a hatalmas tőkeérdekeltségei kölcsönt fognak nyújtani Kínának s így lehetővé teszik részére az Egyesült Államok és Kanada buzája többmillió méter-mázsára menő mennyiségének lekötésén kívül iparikké vásárlását is.

A pénzügyminiszter cáfolja a külföldi kölcsöntárgyalások meghiusulásáról szóló híreket

Megkezdtek a stabilizációs kölcsön második részletének kibocsátási munkálatait

Bucuresti-Bukarest, január 10. (Az Uj Kelet tudósítójától.) Románia második külföldi kölcsöne, amelyre vonatkozó tárgyalásokat néhány hónappal ezelőtt kezdte meg Párizsban a kormány a legelőszobás kommentálásokra adott alkalmat a bukaresti sajtóban. Tudvalevő, hogy Mironescu miniszterelnök külföldi utja szoros összefüggésben van a külföldi kölcsöntárgyalásokkal és Maniának Mironescuval való rivierai találkozása alkalmával is a külföldi kölcsön ügyében folytak mélyreható megbeszélések. Néhány nappal ezelőtt a bukaresti sajtó azt a hírt kolportálta, hogy a külföldi kölcsön tárgyalások meghiusultak. Popovici pénzügyminiszter magához kérte a sajtó képviselőit, akik előt kategórikusan megcáfolta a külföldi tárgyalások meghiusulásáról szóló híreket.

— Minden hír, — mondta a pénzügyminiszter — amely a kölcsön meghiusulásáról szól, teljes mértékben alaptalan. A kölcsöntárgyalások ugyanis még el sem jutottak abba a fázisba, amikor meghiusulásról lehet beszélni. Megállapításaink még csak elvben jöttek létre és a román kormány megbízottai január 13-án kezdik meg az érdemi tárgyalásokat a francia pénzügyi körökkel. Január 13-ika után, amennyiben ezek a tárgyalások nem végződnek eredménytel, írhat a sajtó a kölcsöntárgyalások meghiusulásáról, de a kormányban minden reménye meg van arra, hogy a tárgyalásai végeredményben sikerrel végződnek, annál is inkább, mert az előzetes megbeszélések során mindkét részről a legteljesebb meg-

értés mutatkozott.

A kormányt egyébként ezidőszent a stabilizációs kölcsön második részletének kibocsátási munkálatai foglalkoztatják. Mint ismeretes, a stabilizációs kölcsön első 2 millió dolláros részletének kibocsátásában a Banca Marmoroseh, a Banca de Credit Român és a Banca Româneasca vettek részt. A kölcsön második részlete most esedékes és a Banca Nationala igazgatóságának a kibocsátásában résztvevő három bankkal folytatott tárgyalásai folyamatban vannak. Eddig a Banca de Credit Român és a Banca Româneasca mutatkozott hajlandónak, hogy résztvesznek a kibocsátásban, míg a Banca Marmoroseh részéről még ebben az irányban nem nyilatkoztak. Blank Aristid ugyan is külföldön tartózkodik és csak hazatérte után kezdetek meg a tárgyalások a bank igazgatóságára és a Banca Nationala között. Minden jel arra mutat, hogy a Banca Marmoroseh most is részt fog venni a kölcsön kibocsátásának tárgyalásában, annál is inkább, mert a stabilizációs kölcsön második részlete lényegesen kisebb, mint az első. A második részlet az első 2 millió dolláros összegnek egyharmada.

— Pestisjárvány ütött ki Algirban. Londonból jelentik: A Press Association gibraltári távirata szerint Algir constantinei kerületében pestisjárvány ütött ki. A francia hatóságok egészségügyi kordont vontak a pestises községek körül, nehogy a szörnyű járvány Algir egyéb részeibe is átterjedjen.

Doralice

Antonio Bossa operájának bemutatása a kolozsvári Román Operában.

Kolozsvár zeneéletének egyik rokon-szenves és közszeretetten álló alakja Antonio Bossa a szerzője annak a két felvonásos operának, amelyet tegnap este parádés előadásban, előkelő közönség jelenlétében mutatott be a kolozsvári Opera. Antonio Bossa a napok zenekegyházaiban kereszttől Budapesten élt, ahol mint opera- és koncert-énekes, egyike volt a fejlett budapesti zenevilág egyik nagyrabecsült egyéniségének. Szerzeményei, így Doralice című operája is egészen fiatal korából származnak. Müdalait általános elismeréssel fogadta a budapesti kritika, köztük az „Eréticum” című dalt, amelyet Bossa Carmen Sylvához dedikált. Operája évtizedeken keresztül hevert íróasztala fiókjában, míg a kolozsvári Opera igazgatósága felismerve ennek a zeneműnek értékes kvalitásait, műsorra tűzte a darabot.

Csupa hangulatos, melódikus olasz muzsika a Doralice, Puccini, Mascagni és Verdi szenvedélyes, érzelmes zenéje, amelyen keresztül Bossa mély zenei kulturája és érzésvilága csillan el. Magávalragadó az opera nyitánya és az első felvonás hatalmas vegyes kórusa. A második felvonás tenorszólamaitól van drámai feszültséggel és a legszigorúbb kritikát is kiállja a kvartett, amely talán a legszebb rész Bossa operájának. A librettót Vincenzo Cafaro írta és mint ahogy a zenemű is a régi olasz operák nyomdokain halad, ez a librettó sem ad semmi forradalmi semmi újat. Egzotikus mese, az indiai királylánnyal, aki szerelmes lesz a kapitányba és éppen annak a férfinek a keze által hal meg, akiért nemzetét elárulja. Bossa zenéje hűségesen kíséri és fejezi ki a librettót, szerzeményével nemcsak egy kellemes estét, hanem komoly művészi élmény emléket hagyva a bemutató közönségében.

A Román Opera legjobb művészei léptette sorompóba a siker érdekében, amely teljes mértékben be is következett. Marius Niculescu, az európai kapitány szerepében önmagát multa felül. A második felvonás nagy szőlőjében olyan abszolút művészi produkált, amelyet még Niculescutól talán soha nem is hallottunk. Partnere Nestorescu asszony a valósággal részabot szerepben excellált. Duójukat a közönség hosszantartó nyiltszini tappsal fogadta, honoralva a művészi teljesítményt, amelyet ezen az estén nyújtottak. Lya Pop a megszokott jó volt és a nagy sikerű estben nem kevesebb érdemmel működtek közre Georgescu, Demetrescu és Jortzky sem. Teljes elismerést illet meg a darab kiváló rendezőjét, Bretan Miklóst, akinek szakavatott keze egy kitűnően betanított, eleven pergő, hibátlan előadással örvendeztetette meg a közönséget. Kolozsvár zeneértő közönsége, amelynek Bretan Miklós egyik igen nagyrabecsült és közszeretetten álló művésze, csak örömmel üdvözölheti az Opera új igazgatóságának azt az elhatározását, hogy Bretan Miklóst megőrsítette rendezői tisztében. Dr. Bródy Miklós a partitúra hangszerelésével végzett hatalmas munkát. Bobescu nagy temperamentumosan vezényelte az előadást, amely sokáig fog megmaradni a közönség emlékezetében. A felvonásokban és az előadás végén a közönség számtalanszor hívta a lámpák elé Bossat.

(- lay.)

Dohányzók!

Egyetlen üvegecske „Nicotan” által leszokik a dohányzástól. Teljesen biztos és ártalmatlan. Ára 140 lej utánvétel.

A. M. Nicotan, Bukarest

C. Mosilor 326. Számtalan elismerő levél!

Az Uj Kelet bűnsági Főszerkesztője Felelős székében Bukaresti Hátszegi Cikkeink utján megjelölve

Dr. MIBAS HAIFAI

A helyes és a neológ iskola ezt már olva előadást rend N. Mibashanról fog előad

Érdekes lennek, hogy kezett Löwi akat a helyi nyerni, hogy szintén tartó

Mig dr. M. szelni, Löwi távozott el

helyzetet foglalt. Dr. Löw

tinában, me

kenységének mint egyik v

nai jüsvannak. hitelt érdemli

Löwi mérn

társaság és a zötti tárgyalás kedvező befeje

adásában evv

kozni fog s nyára érdekel jegyzőket.

A hívós és turelőadason a mindenké sz

— Hideg idő ről jelentik: időjárásprognó

járás várható lyen havazással pesten ma délb

— A kolozs közleménye. M fordulnak vidék

uton értesítjük esetleges certifi

si Központ re viron van. Cim

Erdélyi Zsidó lozsvári Paleszt

ben nem illeté Palesztina-ügyb

helyiség cionist

hez kell fordul kal szolgál és

továbbítja. — Köszönetny ismerősök, bará

felejtethetlen h kezű pótolhatat

Manoné elhun

őszinte részvét és fájdalomköz

— ezuton fogad

— Házasság. Bacău és Nade

január 13-án ta egybekelési ün

uton hívják me seiket.

— A Kölnise megszavaztatás

leszerelés kérdé

A Kölnische Zei

szövevények,

javasolja az ált

tesben lakosság

tatását.

— Fehérszínü rizi vakokat.

rendőrségen elha

kat a jövőben is

botokkal látják

— Négy hal

vasuti karambol

A vojkovicei gyó

donyvezető a tilo

cára teljes sebes

lómásra, ahol a

teherszerelvénye

kocsijai kiskított

tésről. A romok

tak ki. Hatvan u

szint könnyebben

mozdonyvezetőnek

mi sérülése nem

folytatása után

HIREK

As Uj Kelet az egyetemes erdelyi banskai zsidóság napilapja
Főszerkesztő: Dr. Marton Ernő
Felelős szerkesztő: Jámber Ferenc
Bukaresti szerkesztőség:
Hátszegi Ernő, Hotel Imperial
 Cikkeink utányomását csak a forrás megjelölésével engedjük meg

Dr. MIBASHAN és LÓWI JÓZSEF HAIFAI MÉRNÖK ELŐADÁSA

A helyi csoport hétfő este 9 órakor a neológ iskola imatermében, mint ezt már olvasóinkkal közöltük, kulturális előadást rendez, melynek szónoka dr. N. Mibashan, aki telavivi élményeiről fog előadást tartani.

Érdekes összehasonlítása a vételeknek, hogy közben Kolozsvárra érkezett Löwi József haifai mérnök, akit a helyi csoportnak sikerült megnyerni, hogy ugyanezen alkalommal szintén tartson előadást.

Míg dr. Mibashan a multról fog beszélni, Löwi József, aki alig egy hete távozott el Palesztinából a jelenlegi helyzetet fogja feltárni a hallgatóság előtt. Dr. Löwi már 20 éve él Palesztinában, melynek fejlődésében tevékenységének sokat lehet köszönni, mint egyik vezető embere a palesztinai zsidóknak, közlései a legnagyobb hitelt érdemlik.

Löwi mérnök vezette a Cur Salom társaság és a Keren Kayemeth közötti tárgyalásokat, melyek immár a kedvező befejezés előtt állnak. Előadásában ezzel a kérdéssel is foglalkozni fog s ezirányú közlései bizonyára érdekelni fogják a Cur-Salom jegyzőket.

A nívós és érdekesnek ígérkező kultúr-előadás a helyi csoport vezetősége mindenkit szívesen lát.

— **Hideg időjárás várható.** Budapestről jelentik: A meteorológiai intézet időjárásprognóza szerint hideg időjárás várható valószínűleg még sok helyen havazással. A hőmérséklet Budapesten ma délben 2 fok Celsius volt.

— **A kolozsvári Plesztina Hivatal közleménye.** Minthogy most is számosan fordulnak vidékről levélben hozzánk, ezután értesítjük az érdeklődőket, hogy esetleges certifikátok felett az Erdélyi Rézsi Központ rendelkezik, amely Temesváron van. Címe: Bulevardul Carol 15. J. Erdélyi Zsidó Nemzeti Szövetség. A kolozsvári Plesztina Hivatal ilyen ügyekben nem illetékes. Különben is minden Plesztina-ügyben először az illetékes helyiség cionista szervezetének vezetőjéhez kell fordulni, aki felvilágosításokkal szolgál és szükség esetén a kérését továbbítja.

— **Köszönetnyilvánítás.** Mindazok a jó ismerősök, barátok és rokonok, akik a felejthetetlen hűség és dolgozó-pótolhatatlan édesanya, Gredinár Manóné elhunyt alkalmából igaz és őszinte részvétükkel mely bánatunkban és fájdalomunkon enyhíteni igyekeztek, — ezután fogadják halánkat és bánatos köszönetünket. A Gredinár család.

— **Házasság.** Postmantiere Rella Bacău és Nadel Hermann Tg.-Mures, január 13-án tartják meg Kolozsváron egybekelési ünnepélyüket, melyre ezután hívják meg barátaikat és ismerőseiket.

— **A Kölnische Zeitung a lakosság megszavaztatását ajánlja az általános leszerelés kérdésében.** Berlinből jelentik: A Kölnische Zeitung azt ajánlja a Népszövetségnek, hogy a tagállamoknak javasolja az általános leszerelés kérdésében lakosságuk általános megszavaztatását.

— **Fehérszínű botokkal látják el a párizsi vakokat.** Párizsból jelentik: A rendőrség elhatározta, hogy a vakokat a jövőben ismertető jelül fehérszínű botokkal látják el.

— **Négy halottja van a vojkovicei vasúti karambolnak.** Varsóból jelentik: A vojkovicei gyorsvonatot a részeg mozdonyvezető a tilosra álló váltójelzés dacára teljes sebességgel vezette ostki állomásra, ahol a vonat nekiszaladt egy teherszerelvénynek. A gyorsvonat összes kocsijai kisiklottak és lefordultak a töltésről. A romok alól négy holttestet húztak ki. Hatvan utas részint súlyosan, részint könnyebben megsebesült. A részeg mozdonyvezetőnek csodálatosképpen semmi sérülése nem történt. A vizsgálat lefolytatása után azonban letartóztatták.

Halló! Halló!

Ne felejtse el rádió-bérlését január hó folyamán megújítani, mert ellenkező esetben a postahivatal bevonja rádió-engedélyét.

TUNGSRAM

R.-T. megtéríti Önnek az előfizetési díjat, ha Ön viszonteladónak bármelyikénél felmutatja az 1931. évi előfizetéséről szóló nyugtát

és készülékéhez egy új TUNGSRAM-BARIUM cső-szeriát vásárol. 850 lej összegét kitevő vásárlásnál 300 lejes előfizetési díj, 1700 lej összegét kitevő vásárlásnál pedig 600 lejes egész évi előfizetési díj térítettik meg.

Csak január hó 31-ig érvényes!

Használja ki tehát a Tungstram Művek áldozatkésztségét, melyek hasznos újévi ajándékkal lepik meg a vevőközönséget. Siessen rádiókereskedőjéhez, ki a világhírű Tungstram gyártmányokat vezeti és szolgáltasson ki magának idejekorán egy széria Bárium-csővet, hogy fenti rendkívüli kedvezményben részesülhessen.

Hogy élvezete teljes legyen, Tungstram Bárium-csővet vegyen!

— **Curtius visszaérkezett Berlinbe.** Berlinből jelentik: Curtius dr. birodalmi külügyminiszter visszaérkezett Berlinbe, ahol részt vesz a birodalmi kormány keddi minisztertanácsán, amelyen még egyszer tárgyalják a népszövetségi tanács összeülése előtt a lengyel-szlovén német kisebbségi sérelmek ügyét.

— **Uj szükségrendeletet irt alá Hindenburg.** Berlinből jelentik: Hindenburg elnök tegnap újabb szükségrendeletet irt alá, amely a tegnapi esti hivatalos lapban megjelent. Az új szükségrendelet a munkaiügyi döntőbírók döntéseit megfellebbezhetetlenné nyilatkoztatja.

— **Borzalmas tüzvész egy ezeréves kastélyban.** Bécsből jelentik: Salzburg közelében a Jenő főherceg tulajdonát képezett ezer éve álló kastélyban tüzvész pusztított. A kastély két szárnya a lovagteremmel és könyvtárral legett. A tüzoltóknak nehéz helyzetük volt. Több tüzoltót, köztük salzburgiakat is, súlyos füstmérgezéssel kórházba kellett szállítani. A hatalmas tüzet csak órák kitartó oltási munkájával lehetett leküzdöni.

— **Erős, vérbő, kövér emberek számára a természetes „Ferenc József” keserűvíz naponként való ivása a legkisebb erőlködés nélkül könnyű és rendszeres bélműködést biztosít.** Számos szakorvosi jelentés bizonyítja, hogy a Ferenc József viz szív- és idegbajosoknak, vese- és cukorbetegeknek, valamint kösvényben és cszuban szenvedőknek is nagyon jót tesz s ezért méltán megérdemli a legmelegebb ajánlást. A Ferenc József keserűvíz gyógyszerárakban, drogériákban és fűszerüzletekben kapható.

— **A szovjet pénz katasztrófális zuhanására számítanak.** Rigából jelentik: Az orosz szovjet elhatározta, hogy bizonyos gyárak és vállalatok munkásai számára külön raktárakat rendez be, ahol nem pénzért, hanem a munkabérekből levonandó „jancsibankók” ellenében szolgáltatnak ki szükségleti cikkeket. Azt tervezik, hogy a „jancsibankó” rendszert az egész birodalomban bevezetik. Ez az intézkedés összefüggésben van azzal, hogy a szovjetkormány a dumping dacára nem sikerült külföldön elegendő mennyiségű devizát szereznie s a szovjet-pénz katasztrófális zuhanására számítanak.

— **Társasutazás a francia Rivierára.** A Karneval alkalmából olcsó kirándulás az egyéni luxusutazás színvonalán! Jan. 31—febr. 16. Részletes prospektust küld a Dácia Hivatalos Menetjegyiroda, Oradea.

— **Az Ezra zsidó főiskolai hallgatók és intellektuelek egyesülete** ma, vasárnap délután félnyolc órakor az egyesület Cal. Victoriei 29. szám alatti helyiségében tartandó ülése keretében Leichmann Andor „Kulturkorszakok” címen tart előadást. A vezetőség kéri az egyesület tagjait pontos megjelenésre. Rendelgetek szívesen lát.

— **Lahoreban 31 letartóztatást eszközölt a rendőrség.** Londonból jelentik: Lahoreban a rendőrség házkutatást tartott a kongresszusi szakszervezetek szék házában s ennek folyamán 31 letartóztatást is eszközölt. Az őrizetbe vettek a vörösinges szervezett tagjai, amely annakidején a peshavari zavargások alkalmával a forradalmárok körében fontos szerepet játszott.

— **A cseh minisztertanács újra foglalkozni fog a Magyarországgal való kereskedelmi szerződés ügyével.** Prágából jelentik: A cseh minisztertanács Bradac csehszlovák fölművelésügyi miniszter felépülése esetén a jövő hét elején újra foglalkozni fog a Magyarországgal való kereskedelmi szerződésen kívüli helyzettel.

— **Fagyhullám borította el Angliát és Franciaországot.** Párizsból jelentik: Franciaország egész területén rendkívül hidegre fordult az időjárás és számos vidékről nagy havazásokat jelentenek. A keleti határvidékeken a vonatok késéseivel közlekednek a pályákon helyenként felhalmozódott hóakadályok miatt. Angliát is fagyhullám borította el és a déli részeken négy nap óta áthatatlan, sűrű köd bénítja a közlekedést. A vonatok forgalma nagy késésekkel bonyolódik le a sűrű ködben s a hajózás ugyyszólván teljesen megszűnt. Naponta alig van egy-két óra, amikor messzebb lehet látni öt-tíz yardnál. Az országutakon számos gépkocsibaleset történt, köztük 17 halálos is.

NAPRÓL-NAPRA

Délwalesben a sztrájkhelyzet tovább kiéleződött. A munkavállalók és a munkaadók megbízottai tegnap három óras közös konferenciát tartottak, amely minden eredmény nélkül abbamaradt, mert a felek még abban sem tudtak megállapodni, hogy a nézeteltéréseket milyen alapon lehetne elsimítani. 150 ezer ember sztrájkja állandósult. Lehetséges, hogy a sztrájk áttérjed a középangliai bányavidékre is.

A brazil kormány elhatározta, hogy a Port Natalban állomásozó brazil hidrolánokat az óceánrepülő uton életüket veszített olasz pilóták neveiről nevezi el. Port Natalban óriási tömeg részvételével a katonai és polgári hatóságok és az óceánrepülő olasz pilóták és Balbó miniszter jelenlétében leleplezték azt az emlékművet, amelyet a kikötőben Róma városa az óceán déli utvonala első átrepülőinek, Del Pretonak és Ferrarinak tiszteletére emlékeztetett.

A guisei herceg, a francia rojalisták által elismert trónigénylő, mint minden évben az idén is proklamációt bocsátott közre, amelyben bejelentette, hogy ez évre is fenntartja Franciaország trónjához való igényét.

A Chicago Tribune oslói távirata szerint Wilkins amerikai kapitány tengeralattjárós északsarki expedíciója számára az amerikai kormánytól vásárolt buvárhajót átépítették. A tengeralattjáró február elejére teljesen készen fog állni. Tavasz folyamán a buvárhajóval jégmezők alatt próbautakat tesznek s azután júniusban indul Wilkins expedíciója a Spitzbergáról a sark felé.

Oslóban a rendőrség letartóztatta Borodin volt orosz népbiztost, aki évekkkel ezelőtt Kinában politikai tanácsadó is volt s akit később a nankingi kormány Kina területéről kiutasított. A volt orosz népbiztos hamisított utlevéllel utazott s a néven jelentette be magát.

Kontantinápolyi jelentés szerint megtalálták Nagy Konstantin császár koporsóját. Az egyiptomi porfirból készült sarkofágot egy évszázaddal ezelőtt ásták ki s több mint nyolcvan éve hevert egyik török katonai muzeum udvarán anélkül, hogy tudták volna nagy történelmi értékéről.

Az amerikai törvényhozás Floridában újabb nemzeti park létesítését tervezi, melynek természetesen trópusi jellege lesz. A parlamenti ellenzék kampányt rendez a terv ellen s egyik képviselő annak bizonyítására, hogy a kiválasztott terület nemzeti park létesítésére alkalmatlan, hatalmas mérges kigyóval jelent meg az ülésen. A kigyó láttára a képviselők egy része kirohant a tereméből, többen rosszul lettek. Mrs. Ruth Bryand nőképvisező, aki a kigyót magával hozta, beszédében azt hangoztatta, hogy a nemzeti parknak kiválasztott területen mérges kigyók nyüzsgönek.

Lancashirében elkerülhetetlen az általános szövogyári sztrájk. Londonból jelentik: Lancashire kerületben immár úgy látszik elkerülhetetlen az általános szövogyári sztrájk. Burnleyben hétfőn 25 ezer munkást akarnak kizárni és a hét közepén Blackburnben is várható a munkások kizárása a szövogyárakból.

Autóbaleset érte a francia tengerészeti minisztert. Párizsból jelentik: Albert Sarraut tengerészeti miniszter ma látogatást tett a touloui hadikikötőben. A minisztérium vezérigazgatóját a tengerészeti légi kikötő közelében autóbaleset érte. Kórházba szállították.

Tömegtüntetést rendezett a kattowitzi munkásság. Varsóból jelentik: Kattowitzban ma a munkásság tömegtüntetést rendezett, amelyet a karhatalom feltűzött szurony fegyverek igénybevitelével kergetett szét. Számos letartóztatás történt.

...elegitük ki Önt!
 ROTBART LUKUS,
 ROTBART-SONDER,
 MOND-EXTRA GOLD,
 ROTBART PELLA,
 MOND-EXTRA-30, G.
C. DUISBERG
 Str. Carol 3

ralice

...berájának bemutatja
 Román Operában.

...letének egyik rokon-
 retében álló alakja,
 szerzője annak a két-
 ak, amelyet tegnap
 adásban, előkelő kö-
 mutatott be a kolozs-
 nio Bossa a nápolyi
 mban végezte tanul-
 leken keresztül Buda-
 int opera- és koncert-
 t a fejlett budapesti
 agyrabesült egyéni-
 nyei, így Doralice
 geszen fiatal korából
 lait általános elisme-
 udapesti kritika, kö-
 am” című dalt, am-
 en Sylvához dedikált.
 en keresztül hevert
 an, míg a kolozsvári
 a felismerve ennek a
 s kvalitásait, miso-
 ot.

...os, melodikus olasz-
 e. Puccini, Mascagni,
 yes, érzelmes zenéje,
 Bossa mely zenei
 ésvilága csillan elő-
 opera nyitánya és
 hatalmas vegyes kö-
 felvonás tenorszóloja
 i felszűléssel és a
 at is kiállja a kvar-
 a legszebb része

...A librettót Vincenzo
 t ahogy a zenemű is
 k nyomdokain halad,
 l semmi forradalmi,
 ikus mese, az indiai-
 európai kapitánnyal
 nnyal, aki szerelmes
 s éppen annak a fér-
 nal meg, akiért nem-
 sa zenéje hűségesen
 a librettót, szerzemé-
 y kellemes estét, ha-
 zsi élmény emlékét
 közönségében.

...legjobb művészeit
 a siker érdekében,
 kben be is követke-
 scu, az európai kap-
 amagát multa felül,
 s nagy szólojában
 üvészt produkált,
 lescentól talán soha
 Partnere Nestorescu
 al reaszabott szerep-
 önjukat a közönség
 zini tappsal fogadta,
 észli teljesítményt,
 én nyújtottak. Lya
 jó volt és a nagy-
 kevesebb érdemmel

...orgescu, Demetrescu
 eljes elismerés illeti
 rendezőjét, Bretan
 kavartott keze egy
 eleven pergő, hibát
 adoztatta meg a kö-
 zeneéről közönsége,
 Miklós egyik igen
 szseretben álló mű-
 el üdvözölheti az
 agának azt az elha-
 tan Miklóst meg-
 isztében. Dr. Bródy
 a hangszerelésével
 ankát. Bobescu kar-
 mosan vezényelte
 sokáig fog meg-
 emlékeztetében. A
 z előadás végén a
 zor hívta a lámpák

...(- lay.)

yzók!

...Nicotan” által le-
 ról. Teljesen biztos
 140 lej utánvétellel.

...n, Bukarest

...alan elismerő levél!

KÖZGAZDASÁG

A kiviteli illetékek leszállítását és a mezőgazdasági hitel-kvóta felemelését kéri a romániai mezőgazdák

Timisoara-Temesvár, január 10. Romániában befejezték a vetési munkálatokat s az eddigi megállapítások szerint az eredmény elég kedvező. Október elsejéig 419 ezer hektárt vetettek be, ebből 309 és felet búzával, 27 ezret árpával, 70 ezret rozssal és 10 ezret kilencszázat répával. A legtöbb búzát a regátban és Beszarábiában vetették.

A napraforgómag olajtermés 6 és fél métermázsát tesz ki hektáronként. Az össztermés a tavalyinál szemben körülbelül 300 métermázsával kevesebb. Ami a tengerit illeti, a földművelésügyi minisztériumban most azzal a tervvel foglalkoznak, hogy az országban aprószemű tengerit termeszenek, miután a külföldi piacok, különösen az észak-amerikai piacok, a kül- és a belkeresletet tekintve érdeklődnek.

Franciaország például az aprószemű tengeri beviteli vámját 30 százalékkal szállította le, ami bizonyítja, hogy ezen a piacon a legjelentékenyebb az érdeklődés az ilyen cikk iránt. Franciaország szükséglete tengeriben 80 ezer vagon évente s így kétségtelen, hogy a román tengeri ott kitűnő elhelyező piacra találhatna.

Értesülésünk szerint jugoszláv mintára újra foglalkozik nálunk a kormány az export-gabona vasuti tarifájának leszállításával.

Jugoszláviában ugyanis most erősen mérsékeltek az exportgabona tarifáját,

ami módot nyújt a mezőgazdáknak ahhoz, hogy búzában, árpában, tengeriben és rozsbán jelentős árjavítást érjenek el.

Ebben a kérdésben a román földműveskamarák szövetsége most memorandummal fordult a kormányhoz, melyben hivatkozik arra, hogy a magas agrárkiviteli tarifák

évente minimálisan 4 milliárd lej-el károsítják meg az államot.

A kamarák szövetsége emlékiratában még kiter a földhitel-kvóta kérdésre is, hangsúlyozva annak szükségességét, hogy a Nemzeti Bank legalább 25 százalékkal emelje azt fel. Valószínűleg már ezen a héten külön szakbizottság foglalkozik majd a kamarák sürgős kéréseivel.

Színház-Mozi

A Román Opera műsora

Vasárnap, január 11: (este) Aida.
Hétfő, január 12: Gianni Schicchi és Doralice.
Szerda, január 14: Hoffmann meséi.
Péntek, január 16: Mignon.
Vasárnap, január 18: (délután) Hansel és Gretel (Jancsi és Juliska).
Hétfő, január 19: Gianni Schicchi és Doralice.

A MAGYAR SZÍNHÁZ IRODÁJÁNAK KÖZLEMÉNYEI

Töltőtoll. Szerdán este mutatja be a színház Fodor László háromfelvonásos öt képre osztott ragyogó vígjátékát, a Töltőtollat. A Templom egere világszerte ünnepelt szerzője ebben a darabban ismét önmagára talált. Bravurozabb, ötletesebb, fordulatosabb vígjáték rég nem szerepelt az európai színpadokon, mint a Töltőtoll, amely egészen új oldalról mutatja be a féltékenységre abszurdumig vitt szenvedélyének humoros következményeit. A Töltőtollat nálunk Forgács Sándor rendezte, a főszerepeket Kaszab Anna, Szentgyörgyi Mária, Bárdi Teréz, Forgács Sándor, Balázs Samu, Nyerges Ferenc, Fülöp Sándor, Révész Lajos stb. adják.

Mozihelyáras esti előadások. Komoly szociális megfontolásoknak engedve, a színház a jövő héten pénteken és a következő hétfőn mozihelyáras esti előadásokat tart. Pénteken az Alvinci huszárokat, hétfőn a rég nem adott Marica grófnőt játssza a színház 10, 20, 30, 40 és 50 lejes helyárral.

A MAGYAR SZÍNHÁZ MŰSORA

Vasárnap d. u. 3: Drótostót. (Uj betanulással). Nagyon olcsó helyárral. Ssz. 136.
Vasárnap d. u. 6: Ferike mint vendég. (Ujdonság, negyedszer). Rendes helyárral. Ssz. 137.
Vasárnap este 9: Miss Amerika. (Operett-repriz új betanulásban, új szereposztásban. Kondor, Nádor, Tompa, Ihász. Esti előadás 10, 20, 30, 40, 50 lejes mozihelyárral). Ssz. 138.
Hétfő: Tanase román revütársulata. Kedd: Tanase román revütársulata. Szerda: Töltőtoll. (Fodor László nagyszerű új vígjátéka. Először. 21. Pre miérberlet. Ssz. 141.)
Csütörtök: Töltőtoll. (Ujdonság, második-szor. 25. B. berlet. Ssz. 142.)
Péntek: Alvinci huszárok. (Nagyon olcsó mozihelyárral. Ssz. 143.)

Szombat este fél 9: Ártatlan Zsuzsi. (Operett-repriz új szereposztásban, új betanulásban. 27. A. berlet. Ssz. 145.)

Vasárnap d. u. 3: Iglói diákok. (Uj betanulásban, nagyon olcsó mozihelyárral. Ssz. 146.)

Vasárnap d. u. 6: Viktória. (Méréselt helyárral. Ssz. 147.)

Vasárnap este 9: Frasquita. (Operett-repriz új betanulásban. Rendes helyárral. 26. B. berlet. Ssz. 148.)

Hétfő fél 9: Marica grófnő. (Operett-repriz, nagyon olcsó mozihelyárral.)

A MAGYAR SZÍNHÁZ MOZI MŰSORA

Vasárnap d. e. 11 órakor: Zigottó burleszk vígjáték 7 felvonásban, a főszerepben: Zigottó. Burleszk kisérő műsor. Helyárrak: 15 és 10 lej.

Vasárnap d. u.: Nincs mozgófénykép-előadás.

Hétfőn, kedden és szerdán 3, 5 és 7 órakor: „Keringőkirály”. Hangos, énekes, zenélő attrakció 9 felvonásban, a főszerepben: Hans Stüwe és Claire Rommer. Helyárrak: 20 és 10 lej.

RADIO MŰSOR

IDŐ: KÖZÉPEUROPAI

Vasárnap, január 11.

Budapest. 9: Ujsághírek, kozmetika. 10: Enekes nagymise. 11:15: Evangélikus istentisztelet. Utána: Pontos időjelzés, időjárásjelentés. Majd: A m. kir. Operaház tagjaiból alakult zenekar hangversenye. E hangverseny szünetjében: „Rádiókrónika”, „Bádkirálynőm: Isten veled!” Elmondja Papp Ernő. — 2: Grammfónhangverseny. 3: A Rádió élet gyermekjátékosórája. 3:30: A m. kir. földművelésügyi minisztérium rádió-előadásorozata. Pályi Sándor v. tiszttartó: Gazda-tízparancsolat. 4: Az iskolán kívüli népművelés rádió-előadása. —

MEGJELENT

Jaroslav Hasek

világhírű szatirikus-humoros regényének a

SVEJK

II. része is, ára 95 lej (és portó.) Kapható az UJ KELET könnyvosztályában.

„GALLIA“ R.-T.

FRANCIA ROMÁN SELYEMGYÁR

Fióknézet:

Kolozsvár, Str. Gen. Neculcea (Kornis-u.) 2. Renner palota

S-E-L-Y-M-E-K

minden választékban és minőségben!

BÁLIRUHÁK

céljára óriási választék.

A legújabb ujdonságok,

amelyeket LYONI és PÁRIZSI központunk alkotott úgy egyszerű, mint fantasztikus formákban az 1931-es farsang részére

Utána: Pontos időjelzés, időjárásjelentés, 5.10: Egy óra könnyű zene. Közreműködik: Weygann Tibor. 6.15: „Öreg diák visszanéz”. Farkas Imre előadása. 6.40: Balázs Árpád nótáestje Magyar Imre és cigányzenekarának kíséretével. 7.50: Újéveti hangverseny. 8: A prágai filharmóniai társaság hangversenye Prágából Nedbal Oszkár emlékeztetőre. Utána: Pontos időjelzés, időjárásjelentés, sporteredmények. Majd: A Sztojanovits-terzett. 11: A m. kir. Mária Terézia 1. honvédegyezred zenekarának hangversenye.

Köln. 16.30: Wiesbadeni fürdőzenekar. 19.45: Lehár: A pacsirta c. operettje. — Utána éjfélig tánczene.

Königsberg. 45: Bordalok grammfónon. 16.30: Népszerű zene. 18.35: Mozart zongoraszonáták.

Algir. 21: Szórakoztató zene. 23: Operariák. 23.15: Szólószámok hangszereken. 23.30: Grammfón.

Lausanne. 20.30: Gregorian énekek. — 21: Részletek régi operettekből. Ének- és zenekari számokkal.

Zágráb. 20: A cseh filharmónikusok hangversenye Prágából. — 22: Könnyű zene.

Zürich. 20: Házizenekar. 20.35: Grieg: A-moll zongora és zenekari verseny. — 21.15: Szórakoztató zene.

Hétfő, január 12.

Bukarest. 12: Grammfón. 16: Rádiózenekar. 19: Grammfón. 20: Hevesi játéka. 20.45: Georgescu énekesnő számai. 21.15: A Krenzer-kvartett.

Budapest. 9.15: A rádió házikvartett-jének hangversenye. 9.30: Hírek. 12: Déli harangzó az Egyetemi templomból, időjárásjelentés. 12.05: Szalonzene-kari hangversenye. 12.25: Hírek. 1: Pontos időjelzés, időjárásjelentés. 2.45: Hírek. 4: Asszonyok tanácsadója. 4.45: Pontos időjelzés, időjárásjelentés, hírek. 5: „Vasutépítés Fokvárostól Kairóig”. 5.25 A m. kir. folyamórság zenekarának hangversenye. 6.40: Német nyelvoktatás 7.15: Herz Lili zongoraművész hangversenye. 8: „Az éjfél nap országában”. Csekey István dr., a dorpaty egyetem tanárának előadása. 8.30: Odry Árpád előadói estje, Szigethy Jenő közreműködésével. 9.30: Bach-hangverseny Medek Anna, az Operaház tagja és Kósa György zongoraművész előadásában. — Utána: Pontos időjelzés, időjárásjelentés, hírek. Majd: Bura Sándor és cigány zenekarának hangversenye.

Berlin. 19: Szórakoztató zene. 21.10: Bach-zene.

Breslau. 18.30: Rádiózenekar. 20.15: Kienzl: A bibliai ember c. operája.

Frankfurt. 16.30: Rádiózenekar. 19.35:

Zenekari verseny. 21.15: Táncclecke. — Kassa. 17.10: Brácsaverseny. 17.35: Cseh zene. 18.20: Esti hangverseny. Milánó. 21: Marelli VII. rádióhangversenye. Osló. 20: Zongorahangverseny. — 21: Dalest.

Apro hirdetések

Urileányoknak elsőrendű ellátást nyújt a Hochmann-leányotthon. Minden nemű továbbképzés, német, francia tárgyalás. Egyetemi hallgatóknak külön szobák. Str. Juliu Maniu 9.

„EXPRESS“

libahuscsarnok

Szállítok frissen olvasztott libazsír 75 lejért, libabőr 65 lejért kilogrammjáért, minden mennyiségben. Füstölt hus, stb.

FRIEDMANN M. cég Oradea

Piața Mihai Viteazul 11

Üzlethelyiségek és világos szobák műhelynek kiadók. Moskovits üvegüzlet főpostával szemben.

5 lejre szállítottuk le süteményeinket a régi nagyság és minőség garantálva. Takács cukrászda Reg. Ferd. 35. és Str. Baritiu 10.

Három drb. 2—4 köbméterű tartalmú láda 24 mm-es deszkából, jó állapotban nagyon olcsón eladó. Cim a kiadóban.

Teljes különbejáratú szép uccas, egészséges butorozott szoba fürdőszobával használatlalt is kiadó. Str. Gen. Berthelot (Eötvös u.) 25.

Elsőrangú ort. kóser házikoszt kap ható háznál és kihordásra is. Brassai u. 10, udvar.

Mindennap frissen fejt kóser tehén és bivalytej, valamint egy tehéntől fejt csecsemőtej kapható Schwartz Ignác vetetárius éttermében. Reg. Ferdinandu 10. szám.

Atadó 23 éve fennálló uri női divatüzlet a város legexponáltabb helyén gyönyörű berendezéssel, áru nélkül azonnal. Fióküzletnek elsőrangú. Kardos Győző, Szatmár.

Zongoráért adok jó módszerrel jutás nyosan, gyakorlással is. Cim a kiadóban.

XIV. Évfolyam
Cím — Képek
január
5691 B

As Uj Kelet és bántás
Cikkeink
forrás meg

Kéziratokat
megőrzésü

Európa közli

Vannak lokális hangoztatások Kolozsvárnak, ugyan már régebben is voltak, de metropolinak, tozás előtt is, gát, hogy leghern technika látától, úgy érdekesi vívmány mindenkorai vákonzervatívizm építettek villan centrálét nem mérten szerelt városok mögött városrendészet lehetősen elma

Néhány évvel városi kötarthatatlan fejlődéséhez néhány vállalkozásnak csufol be s a főbb uttetten meg Kolését. Ez a kómerően drága, s tarthatatlan jelent ma is. Kolozsvár távegyemással, a kóságos iskolapénjakkal egyenem álló kényeigényeivel való sseggel vannak nemcsak rozza hanem ezenfel mélyzet gorom sok esetben kir

Bécsben hét díjért órák tisztaságú villkálauzok minigazitanak s a lehetőségig szállítják el a vevő közönségváron, ahol vilninesenek is na pályaudvarra akar eljutni, a hat azzal, hogy kell várakoznia egy konflis az kolozsvári autmer rendszere azonban annál autóbuss-balesden városi közvan értelme étehetős lakos mellett a lehetoda, ahová gy a keserű vice, autóbussra: Ktás lett.

Kolozsvár urozta, hogy végbuszok elvisel a közönség igek nem elégtiben. Ez az ellórában jött, m váron nines oigénybevetélen ne kívánna a nízálását, nyu állítását. De igényeitől: vrendészeti szerlen szükség, h fővárosává és feálódott Kolo azok a tragacidegen, aki Kocsovállással s b